

2025:12

UTANFÖR NORMEN, UTANFÖR SKYDDSNÄTEN?

Redovisning av regeringsuppdraget att kartlägga hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer och analysera behov av insatser

Pekingplattformen+30

Pekingplattformen fyller 30 år 2025. Denna globala handlingsplan för jämställdhet antogs av 189 länder under FN:s fjärde kvinnokonferens i Peking 1995. Pekingplattformen innehåller tolv prioriterade områden, som anses avgörande för att uppnå jämställdhet.

FN:s medlemsstater rapporterar genomförandet av Pekingplattformen vart femte år till UN Women. Sedan 2020 följs de tolv områdena upp tillsammans med målen i Agenda 2030 och har sammanförts i följande sex kluster:

1. Inkluderande ekonomier och anständigt arbete
2. Fattigdomsbekämpning, sociala skyddsnät och välfärdstjänster
3. Frihet från våld, stigma och stereotyper
4. Deltagande, ansvarsutkrävande och jämställda institutioner
5. Fredliga och inkluderande samhällen
6. Jämställdhet i klimatarbete och miljömässig hållbarhet

Arbetet för att uppnå målen för den svenska jämställdhetspolitiken tar avstamp i kvinnokonventionen (CEDAW), Pekingplattformen och Agenda 2030. Denna rapport berör del av kluster 3.

Jämställdhetsmyndigheten

Göteborg, mars 2025

Rapport 2025:12

Dnr: ALLM 2023/205

Omslagsfoto: Stina Gränfors

Har du frågor om denna publikation, kontakta:

Johanna Larsson

Telefon 031-392 90 00

INNEHÅLL

Förord	4
Sammanfattning	5
Bakgrund	7
Uppdrag	7
Bakgrund till uppdraget.....	7
Utgångspunkter.....	7
Begrepp.....	10
Genomförande	13
Tolkning av uppdraget.....	13
Definitioner och avgränsningar.....	13
Metoder för datainsamling	14
Hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer	17
Förekomst	17
Hbtqi-personers specifika risker för att utsättas för våld i nära relationer och försvårande omständigheter i samhällets stöd.....	22
Samhällets insatser för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relation	26
Föreskrifter.....	26
Utbildning/ kunskap.....	26
Stödlinjer.....	28
Frågor om våldserfarenhet och att göra våldet pratbart	29
Stödverksamheter	30
Samhällets ansvar att nå våldsutsatta hbtqi-personer	31
Skyddat boende	32
Civilsamhällets roll.....	33
Önskvärt stöd och skydd	34
Analys och slutsatser	36
Hur ser hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer ut?	36
Vilka försvårande respektive underlättande faktorer finns för våldsutsatta hbtqi-personers stödsökande?	37
Vad finns det för insatser för våldsutsatta hbtqi-personer och hur fungerar dessa?	38
Vad finns det för behov av insatser riktade till våldsutsatta hbtqi-personer samt berörda yrkesgrupper?	41
Rekommendationer	45
Öka kunskapen om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer	45
Identifiera hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer	45
Adekvat stödverksamhet för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer.....	46
Stöd till hbtqi-personer som utövar våld i nära relationer	46
Dialogmöten och intervjuer.....	47
English summary	48
Referenser	51
Bilagor	55

FÖRORD

Alla som utsätts för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck ska omfattas av det offentliga stöd och skydd som finns. Trots det visar Jämställdhetsmyndighetens kartläggning att många hbtqi-personer är osäkra på om de inkluderas i det stöd som finns för personer utsatta för våld i nära relationer.

Yrkesverksamma har svårare att identifiera våld i hbtqi-personers nära relationer jämfört med om det rör heterosexuella. En heteronormativ bild av våld i nära relationer kan utgöra hinder för förståelsen av våldsutövande.

Kunskapen om vem som kan utsättas för och utöva våld i en nära relation behöver öka. Ingen ska riskera att utsättas för ett diskriminerande bemötande i samband med stödsökande för att lämna en våldsam relation.

Lise Tamm
Generaldirektör
Mars 2025

SAMMANFATTNING

I föreliggande rapport med fokus på hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer analyseras behovet av insatser till målgruppen. Insatser, riktade till såväl målgruppen som berörda yrkesgrupper samt förslag på framtida kunskapsutveckling föreslås. Flera metoder för datainsamling har använts. Bland annat har en forsknings- och kunskapsöversikt med fokus på hbtqi-personer utsatta för våld i nära relation och deras erfarenhet av att söka stöd sammanställts och en intervjustudie har genomförts med våldsutsatta hbtqi-personer.

Resultaten visar att hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer är ett underforskat område och att det inte finns några definitiva siffror på omfattning. Dock tyder studier på att hbtqi-personer är utsatta för våld i nära relationer i hög grad, framför allt bisexuella kvinnor. Transpersoner lyfts också fram som en grupp som i hög omfattning är utsatta. Dock är det svårt att fastställa då gruppen ofta är liten vid prevalensstudier. I de studier som undersökt kön på våldsutövaren är män överrepresenterade.

Det är av vikt att förstå våldsformer utifrån den kontext de utövas inom för att kunna fånga upp våldsutsatthet. Exempelvis förefaller homo- och bisexuella män vara utsatta för hög grad av sexuellt och fysiskt våld i tillfälliga relationer.

Hbtqi-personer är en målgrupp som i låg omfattning söker sig till det formella stödet i samhället såsom socialtjänst eller skyddat boende vid utsatthet för våld i nära relation. Det finns flera försvårande omständigheter för hbtqi-personer att både identifiera egen utsatthet för våld i nära relationer samt att söka samhällets stöd och skydd. Många hbtqi-personer söker stöd indirekt via symptom på våldsutsattheten snarare än för våldet som orsak. Det är därför avgörande att yrkesverksamma som kan komma att möta våldsutsatta har kunskap om hur våld kan te sig i hbtqi-personers nära relationer.

Stödet som offentlig verksamhet tillhandahåller är generellt normativt utformat, och kommunicerar inte tillräckligt tydligt att det även innefattar stöd till hbtqi-personer.

För att öka upptäckten av hbtqi-personers våldsutsatthet i samhället behöver kunskapen om våld i nära relationer öka. Kunskapen behöver också omsättas till ett bemötande som säkerställer att hbtqi-personer inte riskerar att bli bemötta på ett diskriminerande sätt.

Det är viktigt att frågor om våldsutsatthet och våldsutövande ställs både av yrkesverksamma till personer de möter i sin verksamhet, samt av chefer till medarbetare. Rutiner för att fråga om våld i nära relation samt bedömningsinstrument behöver anpassas efter målgruppen.

Det finns en okunskap bland yrkesverksamma om var de ska hänvisa våldsutsatta hbtqi-personer.

Insatser vid behov av skydd, och vid behov av stöd skiljer sig åt. I en akut situation där skydd behövs måste insatsen ske direkt. Det är viktigt att bemötandet och stödsatsen anpassas efter individens specifika behov och att den är öppen och inkluderande, för att undvika att den våldsutsatta avbryter hjälpsökandet.

Vid mer långvarigt stöd för våldsutsatta med fokus på bearbetning är det av större vikt att den yrkesverksamma har specifik hbtqi-kompetens för att kunna förstå den våldsutsatta individens livssituation.

Stödverksamheter behöver ha låga trösklar och det måste finnas flera ingångar till hjälp. Idag skiljer sig tillgången på stöd och skydd åt nationellt. Civilsamhällesorganisationer fyller en viktig funktion som en första och ibland enda stödfunktion, samt som en lots i de fall då den stödsökande är i behov av samhällets insatser.

I syfte om att öka stödet för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer rekommenderar Jämställdhetsmyndigheten följande:

- Samtliga läroprogram bör inkluderas i högskoleförordningen om det obligatoriska examensmålet att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
- Skolverket föreslås få i uppdrag att i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten se över möjligheten att inkludera kunskaper om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i relevanta grundutbildningar inom gymnasieskolan och Komvux. Kunskaperna behöver tydligt omfatta hbtqi-personers utsatthet. Uppdraget bör inkludera en analys av vilka relevanta utbildningar som berörs.
- Myndigheten för yrkeshögskolan föreslås få i uppdrag att i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten, se över de befintliga föreskrifterna för tandsköterska, stödpedagog inom funktionshinderområdet, socialpedagog och specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre, i syfte att inkludera kunskaper om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Kunskaperna behöver tydligt omfatta hbtqi-personers utsatthet.
- Regeringen bör uppdra åt NCK att i genomförandet av en ny befolkningsstudie om våldsutsatthet inkludera hbtqi-gruppen.
- Regeringen bör uppdra åt fler klientnära myndigheter att arbeta för en förbättrad upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande, i nära relation och vid hedersrelaterat våld och förtryck, som tydligt inkluderar hbtqi-personer, både till personer de möter i sin yrkesroll och ur ett arbetsgivarperspektiv till medarbetare.
- Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att se över Freda-kortfrågor i syfte att fånga upp hbtqi-personers våldsutsatthet.
- Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att undersöka vilka förutsättningar som behövs, samt ge stöd till verksamheter inom hälso- och sjukvården, exempelvis mottagningar för män som har sex med män och könsidentitetsmottagningar, att införa ett systematiskt fråga om utsatthet för våld i nära relationer.
- NCK föreslås få i uppdrag att följa upp och utvärdera implementeringen av chattfunktionen med ett särskilt fokus på om möjligheten att söka stöd via chatt ökar antalet stödsökande hbtqi-personer.
- Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att se över hälso- och sjukvårdens arbete och ansvar för att upptäcka och erbjuda behandling till hbtqi-personer som utövar våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

BAKGRUND

Uppdrag

Jämställdhetsmyndigheten fick i augusti 2023 i uppdrag av regeringen att kartlägga hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer. I uppdraget ingår också att göra en analys av behov av insatser, och föreslå insatser, riktade till såväl målgruppen som berörda yrkesgrupper samt att identifiera kvarstående kunskapsluckor och ge förslag på framtida kunskapsutveckling.

Uppdraget ska samordnas med Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) och Socialstyrelsen.

Uppdraget ska även samordnas med övriga kartläggningsuppdrag som Jämställdhetsmyndigheten har, och kunskap ska inhämtas från olika myndigheter samt civilsamhällesorganisationer.

Uppdraget ska slutredovisas den 31 mars 2025 till Regeringskansliet.

Bakgrund till uppdraget

Bakgrunden till uppdraget är att det saknas heltäckande studier och kunskap om förekomsten av våldsutsatthet för de olika grupperna inom hbtqi-begreppet. Det finns sedan tidigare studier som visar på en större generell våldsutsatthet bland homo- och bisexuella personer, särskilt ungdomar, jämfört med heterosexuella och bland transpersoner jämfört med cis-personer. Det finns också studier som visar på att hbtqi-personers våldsutsatthet i nära relationer följer samma mönster som våld i heterosexuella relationer, men som hbtqi-person kan det vara svårare att ta steget till att söka stöd på grund av risken att diskrimineras och bemötas med fördomar och oförståelse i verksamheter där det råder bristande kunskap om hbtqi.¹

Regeringen hänvisar till Statskontorets analys av myndigheters arbete med genomförandet av den nationella strategin att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, vilken visar att myndigheter endast i begränsad omfattning tillgodoser hbtqi-personers rättigheter. I Statskontorets undersökning bland civilsamhällesorganisationer framkom också att flera organisationer lyft att kommuner och regioner behöver mer kunskap och bli bättre på att ge stöd till våldsutsatta hbtqi-personer.²

Utgångspunkter

Internationella och nationella styrande dokument

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna

Att utsättas för våld i en nära relation anses som en kränkning av de mänskliga rättigheterna. Enligt artikel 4 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (UDHR) har alla människor rätt till liv, frihet och personlig säkerhet. Var och en är berättigad till dessa rättigheter, utan åtskillnad av något slag, såsom kön enligt artikel 2 UDHR.³

---

¹ ALLM 2023/205

² Statskontoret (2024)

³ OHCHR (2025)

Istanbulkonventionen

Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och våld i hemmet⁴, den så kallade Istanbulkonventionen, antogs år 2011. Sverige ratificerade konventionen 2014 och den trädde i kraft samma år. Istanbulkonventionen innehåller åtgärder mot alla former av våld mot kvinnor och flickor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Det syftar också till att motverka alla former av våld i nära relationer bland annat mot barn, hbtqi-personer och nationella minoriteter. Stater som har anslutit sig till konventionen åtar sig att följa vissa åtgärder.

GREVIO

Europarådets expertgrupp GREVIO (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence) överlämnade 2024 sin första tematiska rapport⁵ om Sveriges arbete med att förebygga mäns våld mot kvinnor, i efterföljandet av Istanbulkonventionen. GREVIO har tidigare granskat Sveriges implementering av Istanbulkonventionen 2019⁶.

Både i granskningen och den tematiska rapporten uppmanas Sverige i enlighet med artikel 15, *utbildning av professionella*, introducera systematisk och obligatorisk utbildning om alla former av våld som omfattas av Istanbulkonventionen till berörda yrkesverksamma. Detta med syfte att ytterligare öka upptäckten av våld i nära relationer och på så sätt möjliggöra stöd och skydd till de i behov av det. De påtalar också att det är viktigt att de som utbildades innan examensmålet⁷ infördes får samma kunskap.

GREVIO uppmanar också i granskningen starkt de svenska myndigheterna att vidta åtgärder för att komma till rätta med negativa attityder och stereotyper som förhindrar personer som har utsatts för någon form av våld att få lämpligt stöd och skydd oavsett egenskaper och bakgrund.

Nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Regeringen beslutade 2016 om en tioårig nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Strategin sträcker sig mellan 2017–2026⁸.

I den nationella strategin beskrivs vilka former av våld som avses med de två begreppen, ”mäns våld mot kvinnor” och ”våld i nära relationer”, och att de i stort överensstämmer med tillämpningsområdet för Istanbulkonventionen. Mäns våld mot kvinnor är ett paraplybegrepp och ses som den yttersta konsekvensen av ett ojämnt samhälle. Mäns våld mot kvinnor inkluderar flera vålduttryck såsom fysiskt, psykiskt, sexuellt våld och hot om våld. Våldsuttrycken blir synliga i våld i nära relationer, sexuellt våld oberoende av relation, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution och människohandel för sexuella ändamål och kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi.

---

⁴ Europarådet (2011)

⁵ GREVIO (2024)

⁶ GREVIO (2019)

⁷ 2018 infördes ett nytt examensmål i högskoleförordningen om att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Åtta utbildningar på grundnivå har examensmålet.

⁸ Regeringen (2016)

Nationell strategi slår fast att våld i nära relationer kan förekomma i alla typer av relationer mellan närstående, oavsett sexuell läggning och könsidentitet. Även våld mot barn och vuxnas våld mot föräldrar inkluderas i begreppet. Likaså inbegrips hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning. Hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation inkluderas i samtliga delar av den nationella strategin. Det påpekas särskilt att arbetet för att främja kvinnors och flickors frihet från mäns våld har viktiga beröringspunkter med arbetet för att främja hbtqi-personers rättigheter, till exempel vad gäller att förändra maskulinitetsnormer och nedvärderingen av egenskaper som traditionellt har betraktats som kvinnliga.

Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026

Åtgärdsprogrammet Fri och trygg utan våld och förtryck avser att förstärka arbetet med genomförandet av den nationella strategin att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.⁹ Åtgärdsprogrammet innehåller åtgärder och sex målsättningar för arbetet. Hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål omfattas i åtgärdsprogrammets alla delar.

En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck

Regeringen beslutade 2014 om en nationell strategi för lika rättigheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.¹⁰ Strategin är den första samlade strategin som antagits, i syfte att främja hbt-personers lika rättigheter och möjligheter. Strategin omfattar flera fokusområden, bland annat våld, diskriminering och andra kränkningar. Regeringens ambition är att minska hbt-personers utsatthet för våld, diskriminering och andra kränkningar och att hela Sverige ska vara ett tryggt land att leva i oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck.

Stolt och trygg. Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Handlingsplanen avser perioden 2024–2027 och syftar till att ytterligare förstärka arbetet för hbtqi-personers rättigheter och möjligheter.¹¹ Handlingsplanen kompletterar den befintliga strategin med konkreta åtgärder. Handlingsplanen slår fast att det är av stor vikt att de åtgärder som vidtas av berörda aktörer för att upptäcka våldsutsatthet och att erbjuda stöd och skydd i sin helhet omfattar hbtqi-personer. Hbtqi-personer behöver ha kunskap om vart de kan vända sig vid våldsutsatthet och det behöver finnas en trygghet i att yrkesverksamma har tillräcklig kunskap.

---

⁹ Regeringskansliet, Arbetsmarknadsdepartementet (2024)

¹⁰ Regeringen (2014)

¹¹ Regeringen (2025)

Begrepp

Nedan beskrivs kortfattat begrepp som används i denna rapport.

Hbtqi

Förkortningen hbtqi-personer står för homosexuella, bisexuella, transpersoner¹², queera¹³ och intersexpersoner¹⁴, och är det begrepp som används i regeringsuppdraget till Jämställdhetsmyndigheten om att kartlägga utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer. Därför utgår vi i huvudsak från detta begrepp här.

Olika studier som utgör källor till denna rapport dock använder delvis olika begrepp. I äldre studier och dokument används hbt som är en förkortning för homo, bi- och transsexuella alternativt hbtq som också inkluderar queer. I vissa studier som denna rapport refererar till används i stället förkortningen lhbt eller lhbtq vilket står för lesbiska kvinnor, homosexuella män, bisexuella kvinnor och män, transpersoner samt queera personer. Argument för att använda lhbtq är att det dels synliggör lesbiska kvinnor och att det dels klargör att det samkönade våldets uttrycksformer delvis skiljer sig åt beroende på kön.¹⁵ I denna rapport utgår vi i vår text från den benämning som författarna till studierna vi hänvisar till skrivit, och ändrar inte den för att rapporten ska vara enhetlig. Det medför att det i olika bakgrundsstycken står olika begrepp.

Mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer

Sveriges sjätte jämställdhetspolitiska delmål fastslår att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Begreppet mäns våld mot kvinnor synliggör att våld är en jämställdhetsfråga, där pojkars och mäns överrepresentation bland våldsutövare och flickor och kvinnors överrepresentation bland de som utsätts för våld i nära relation ses som ett resultat av, och en bidragande faktor till, den ojämna fördelningen av makt och inflytande i samhället. Män är överrepresenterade som våldsutövare även riktat mot hbtqi-personer.¹⁶

Begreppen mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är paraplybegrepp och innefattar:

- alla former av fysiskt, psykiskt och sexuellt våld och hot om våld som riktas mot kvinnor och flickor.
- hedersrelaterat våld och förtryck med skiftande uttryck såsom könsstympning, barnäktenskap och tvångsäktenskap.
- prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

---

¹² Transpersoner används som ett samlingsbegrepp för personer som inte är cispersoner. Vissa transpersoner identifierar sig som män eller kvinnor, andra som ett annat kön/icke-binära. Med cispersoner avses vanligtvis personer vars juridiska och biologiska kön stämmer överens och alltid har stämt överens med deras könsidentitet och könsuttryck.

¹³ Queer är ett mångfacetterat begrepp som betyder flera olika saker. Utifrån identitet betyder det att på något sätt bryta mot normer kring kön, sexuell läggning och/eller relationer. Det kan även innebära att inte vilja eller kunna definiera sitt kön eller sin sexuella läggning.

¹⁴ Intersex är en benämning som används för att förklara tillstånd där den kroppsliga utvecklingen inte är entydig i fråga om kön. Begreppet intersex innefattar ett stort antal kroppsliga tillstånd. En intersexvariation kan vara en skillnad i den yttre anatomin men det kan också vara en hormonell eller genetisk skillnad. Det behöver alltså inte vara något som märks utanpå kroppen och inte heller alltid vara kopplat till identiteten.

¹⁵ Holmberg (2022)

¹⁶ Brottsförebyggande rådet (2024)

- kommersialisering och exploatering av kvinnokroppen i reklam, medier och pornografi i syfte att reproducera föreställningar om kvinnors underordning.
- mäns och pojkars utsatthet för våld i nära relationer från närstående inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, sexualbrott samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.
- hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer samt prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Våld i nära relationer förekommer i alla typer av relationer mellan närstående oavsett sexuell läggning och könsidentitet. Våld i nära relationer kan anta många former: det kan vara bland annat fysiskt, psykiskt, sexuellt och ekonomiskt. Världshälsoorganisationen WHO har fastställt att våldet även kan utövas via materiellt våld, latent våld, digitalt våld, försummelse samt hedersrelaterat våld och förtryck.¹⁷

Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck bygger på starkt konservativa, patriarkala och heteronormativa föreställningar var kontroll av flickor och kvinnors sexualitet för att bevara sin kyskhet och i förlängningen familjens heder är centralt. Det förekommer också att pojkar och unga män är utsatta för hot, kontroll och begränsningar som har sin bakgrund i hedersrelaterade normer.

Därtill utsatt även homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter, då de heteronormativa föreställningarna innebär att personernas sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck betraktas som ett hot mot familjens heder. Hbtqi-personer som bryter mot dessa normer genom sin sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck har en ökad risk att utsättas.¹⁸

Centralt för hedersrelaterat våld och förtryck är främst dess kollektiva uttryck. Kontrollen kan ta sig uttryck i form av begränsningar i vardagen såsom klädval, umgänge och rörelsefrihet till livsval gällande utbildning och äktenskap. Individens rättigheter och intressen anses vara underordnade familjens. På samma sätt anses individens handlingar påverka hela familjens och kollektivets anseende.

Hedersrelaterat våld och förtryck utövas med olika syften. Dels utövas det för att få personer att följa familjens normer och värderingar. Våldet och förtrycket kan även till exempel ske som straff mot dem som brutit mot familjens normer och värderingar, med syfte att familjen ska återvinna den förlorade hedern.

Särskilt utsatta grupper

Hbtqi-personer beskrivs bland annat i nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation som en särskilt utsatt, eller särskilt sårbar, grupp. Det finns flera grupper av människor som lever under villkor som gör dem särskilt utsatta för våld, såsom personer med funktionsnedsättning, kvinnor i missbruk, utrikes födda kvinnor, äldre personer och unga kvinnor.

Det är viktigt när begrepp som särskilt utsatta grupper används att tydliggöra att det är samhällets stödinsatser som brister i att kunna erbjuda den särskilda gruppen adekvat hjälp.

---

¹⁷ WHO (2002)

¹⁸ Regeringen (2021)

För grupper som är utsatta i högre utsträckning än andra kan våldet få särskilt allvarliga konsekvenser. Våldsutsattheten kan också vara svårare att upptäcka för omgivningen, samt att det kan vara svårare att få rätt stöd och bra bemötande.¹⁹ När samhällets stödinsatser utformas efter en normativ bild av våld, blir det svårare för den som avviker från normen att få rätt bemötande, stöd och hjälp. Det leder till att det blir svårare att både upptäcka våldsutsatthet, att möta personen utifrån dennes specifika behov samt att erbjuda stödinsatser som är anpassade efter personens situation.

---

¹⁹ Länsstyrelsen Skåne (2018)

GENOMFÖRANDE

För uppdragets genomförande har en arbets- och en styrgrupp med representanter från Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen samt Nationellt Centrum för Kvinnofrid (NCK) vid Uppsala universitet bildats. Jämställdhetsmyndigheten har ansvarat för det samlade genomförandet.

Tolkning av uppdraget

Följande frågeställningar har fastställts av arbetsgruppen:

1. Hur ser hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer ut?
2. Vilka försvårande respektive underlättande faktorer finns för våldsutsatta hbtqi-personers hjälpsökande?
3. Vad finns det för insatser för våldsutsatta hbtqi-personer och hur fungerar dessa?
4. Vad finns det för behov av insatser riktade till våldsutsatta hbtqi-personer?
5. Vad finns det för behov av insatser riktade till berörda yrkesgrupper?

Frågeställningarna kommer att redovisas under resultat-kapitlen.

Definitioner och avgränsningar

Arbets- och styrgruppen har fastställt att uppdragets ramar och resurser möjliggör att sammanställa och analysera data som redan är insamlad från relevanta befolkningsstudier samt forskning för att uppskatta hur utsattheten för våld i nära relationer ser ut för hbtqi-personer.

Uppdraget fokuserar framför allt på hur stödet som finns i samhället för våldsutsatta hbtqi-personer fungerar och hur det kan utvecklas för att bättre komma målgruppen till gagn.

Uppdraget utgår från en bred definition av våld, som i huvudsak utgår från definitionen i den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.²⁰ I kartläggningen inkluderas partnervåld och våld från tillfälliga eller före detta partners.

Även våld från andra närstående, familjemedlemmar, släktingar och eventuell assistanspersonal inkluderas samt hedersrelaterat våld och förtryck. Däremot exkluderas sexuella trakasserier utanför nära relationer, mobbning och våld där våldsutövaren är någon den utsatte inte känner eller har en nära relation med.

Ingen avgränsning gällande ålder har gjorts.

En utgångspunkt i uppdragets genomförande har varit att hbtqi-begreppet omfattar många olika grupper, vars behov och våldsutsatthet delvis skiljer sig åt. I underlaget till denna rapport har det inte gått att finna underlag till alla grupper som ryms inom begreppet hbtqi. De grupper som viss information kopplat till våld i nära relation kunnat sammanställas för är: homosexuella kvinnor, homosexuella män, bisexuella kvinnor, bisexuella män, och transpersoner, inklusive ickebinära och personer med transerfarenhet.

---

²⁰ Regeringen (2016)

Arbetsgruppens ambition har varit att fånga in perspektivet intersex. Dock har inga studier som belyser denna grupps utsatthet för våld i nära relationer hittats, och vi har kontaktat flera intersex-organisationer utan att få svar.

Frågeställningar om personer med intersexvariationers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer kommer därför att lyftas fram som en kunskapslucka i rapporteringen av uppdraget. Där hbtqi-begreppet används i rapporten ska det läsas med en medvetenhet om att dataunderlaget är bristfälligt gällande ett intersex-perspektiv.

En intersektionell ansats har använts i genomförandet av uppdraget i ett försök att synliggöra hur olika maktstrukturer samspelar. Dock är brist på kvantitativ data en utmaning då många av undergrupperna i begreppet hbtqi blir för få vid enkätundersökningar för att redovisa.

För att belysa prostitution och människohandel för sexuella ändamål har synpunkter inhämtats internt på Jämställdhetsmyndigheten från Nationella samordningen mot prostitution och människohandel, NSPM, i övrigt exkluderas detta perspektiv.

Insatser och behov som syftar till förebyggande arbete och primärprevention av våld exkluderas, då detta inte återfinns i uppdragstexten.

Dock har arbetsgruppens förhållningssätt vid genomförandet varit att i en kartläggning om våld i nära relationer går ett våldsutövarperspektiv inte att utesluta, trots att det inte är inskrivet i uppdragstexten. För att upptäcka och åtgärda våld i nära relationer behöver åtgärdsförslag lämnas för både våldsutsatta och våldsutövare.

Metoder för datainsamling

För att besvara de fem frågeställningarna har flera metoder för datainsamling använts.

Forsknings- och kunskapsöversikt

En forsknings- och kunskapsöversikt med fokus på hbtqi-personer utsatta för våld i nära relations stödsökande har sammanställts av NCK. Forsknings- och kunskapsöversikten har fokus på hjälpsökande och stödinsatser avseende gruppen hbtqi-personer som utsatts för våld i nära relationer. Forsknings- och kunskapsöversikten utgör underlag till resultatkapitlen *Hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer* samt *Samhällets insatser för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer och behov av anpassning*. Forsknings- och kunskapsöversikten utgör bilaga 1 till denna rapport.²¹

Intervjustudie med våldsutsatta hbtqi-personer

En intervjustudie har tagits fram av Anna-Maria Sörberg inom ramen för uppdraget, på uppdrag av Jämställdhetsmyndigheten. Syftet har varit att synliggöra hbtqi-personer som varit utsatta för våld i en nära relation, och att låta deras röster vara en utgångspunkt i utredningen.²² Intervjuerna har fokuserat på respondenternas upplevelse av att söka, eller inte söka stöd, för sin våldsutsatthet. Totalt har tolv personer med olika bakgrund intervjuats. Respondenterna har av författaren nåtts via förfrågningar och spridning med hjälp av organisationer som RFSL och sociala medier, samt via informella kontakter. Studien refereras till som intervjustudien och utgör underlag till resultatkapitlen *Hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer* samt *Samhällets*

---

²¹ Ovesen & Sörensdotter (2025)

²² Sörberg (2025)

insatser för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer och behov av anpassning. Intervjustudien utgör bilaga 2 till denna rapport.

Intervjustudie skyddat boende

Socialstyrelsen har genomfört en kvalitativ studie med fokus på socialtjänstens och skyddade boendens erfarenheter av kontakt med våldsutsatta hbtqi-personer.²³ Uppdraget har genomförts genom åtta semi-strukturerade intervjuer med totalt nio personal på skyddade boenden med erfarenhet av att ta emot hbtqi-personer, personer med funktionsnedsättning samt våldsutsatta män. Även nio intervjuer (med totalt fjorton socialsekreterare) i nio olika kommuner med erfarenhet att möta och utreda samma grupper intervjuades.

Ett slumpvis urval av stora och små kommuner, med geografisk spridning gjordes. Drygt ett trettiotal förfrågningar skickades ut till kommuner och boenden. Studien refereras till som Socialstyrelsens intervjustudie och utgör underlag till resultatkapiteln Hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer samt Samhällets insatser för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer och behov av anpassning. Intervjustudien utgör bilaga 3 till denna rapport.

Enkätundersökning personal NCK stödlinjer

NCK genomförde i december 2023 och januari 2024 en intern enkätundersökning bland medarbetarna vid tre av de fyra stödlinjer som de på uppdrag av regeringen bedriver, om deras erfarenhet av stödjande samtal med våldsutsatta hbtqi-personer. Kvinnofridslinjen har funnits sedan 2007 och är bemannad dygnet runt. Både Stödlinjen för män och Stödlinjen för transpersoner öppnade under 2023. Stödlinjen Rätt att välja, som också drivs av NCK som riktar sig till personer som utsatts eller riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck, hade vid tidpunkten ännu inte startat. Undersökningen refereras till som NCK:s enkätundersökning under resultatkapiteln Hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer samt Samhällets insatser för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer och behov av anpassning.

Intervjuer med yrkesverksamma företrädare för civilsamhällesorganisationer samt yrkesverksamma i offentlig verksamhet

Jämställdhetsmyndigheten har genomfört 19 intervjuer med företrädare för civilsamhällesorganisationer som arbetar med fokus på hbtqi-personer och/eller våld i nära relationer samt 18 intervjuer med yrkesverksamma inom kommuner och regioner. I urvalet av kommuner att kontakta för intervjuförfrågan användes underlag från länsstyrelsernas redovisningar av sitt arbete mot mäns våld mot kvinnor 2022.²⁴ Fokus på intervjuerna har varit respondenternas erfarenhet av att möta hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer, hur de upplever att samhällets stöd fungerar för målgruppen och vad som skulle få stödet att fungera bättre. Studien refereras till som Jämställdhetsmyndighetens intervjuer med yrkesverksamma under resultatkapiteln *Hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer* samt *Samhällets insatser för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer och behov av anpassning*. Förteckning över intervjuade yrkesverksamma finns under referenslista längst bak i denna rapport.

---

²³ Socialstyrelsen (2024 a)

²⁴ Jämställdhetsmyndigheten (2023 a)

Kartläggning av kommuners hemsidor

En kommunkartläggning har genomförts av Jämställdhetsmyndigheten där 30 utvalda kommuners hemsidor har genomsökts i syfte att undersöka om det finns information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer samt hur informationen i så fall framförs.²⁵ Kommunkartläggningen samt en förteckning över vilka kommuner som kartlagts utgör bilaga 4 till denna rapport.

---

²⁵ Jämställdhetsmyndigheten (2025 a)

HBTQI-PERSONERS UTSATTHET OCH RISK FÖR UTSATTHET FÖR VÅLD I NÄRA RELATIONER

I detta kapitel redogör vi för de resultat som identifierats i kartlägningsarbetet kring hbtqi-personers utsatthet för, risk för utsatthet för våld i nära relation och vilka försvårande omständigheter det finns för målgruppen att söka samt uppmärksammas av samhällets stödfunktioner. Kapitlet baseras på de olika underlag som tagits fram inom uppdraget, samt sammanställning av tidigare studier.

Förekomst

Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer, VKV sammanställde 2022 det forskningsbaserade faktabladet *Genväg till forskning – Kunskapsläget om våld i samkönade relationer och transpersoners nära relationer*.²⁶ Där framkommer att det finns stora kunskapsluckor rörande omfattningen av hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation.

Det saknas data över antalet personer som identifierar sig inom ramen för de olika sexuella läggningar könsidentiteter och könsuttryck som fångas in i begreppet hbtqi. Samtidigt har de studier om våld i nära relation som omfattar sexuell läggning och könsidentitet till viss del definierat våld olika vilket gör dem svåra att jämföra.

Den första omfångsstudien om våld i samkönade relationer i Sverige genomfördes 2005 av RFSL, genom deras medlemmar.²⁷ I studien fanns möjlighet att definiera sig som lesbisk, homosexuell man, bisexuell, heterosexuell, transperson och annat. Resultat från studien visar att närmare 25 procent av de svarande någon gång varit utsatta för psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld i en nära relation. Den vanligaste förövaren var en man.

I de studier som försökt att bryta ned begreppet hbtqi och titta på gruppernas specifika utsatthet är ett av de främst återkommande resultaten att bisexuella kvinnor är mest utsatta. Bland annat Folkhälsomyndigheten fastslog i en rapport från 2014²⁸ att män oavsett sexuell läggning var ungefär lika utsatta för våld i hemmet, medan homo- och bisexuella kvinnor hade en högre grad av utsatthet jämfört med heterosexuella kvinnor. Bisexuella kvinnor hade högst grad av utsatthet av alla grupper.

Kunskapen om omfattningen av partnervåld mot transpersoner i Sverige är begränsad. I omfångsundersökningar om hbtqi-personers erfarenheter av våld i nära relationer är transpersoner ofta en mycket liten andel av de svarande, vilket innebär att det är svårt att generalisera resultaten. Transerfarenhet har ofta heller inte synliggjorts som bakgrundsvariabel.

---

²⁶ Holmberg (2022)

²⁷ Grundstudien Våldsamt lika och olika bygger på 2 013 personers svar. De tillfrågade var medlemmar i RFSL

²⁸ Baserad på kvantitativ data från den nationella folkhälsoenkäten Hälsa på lika villkor som årligen genomförs av Folkhälsomyndigheten. Enkäten skickas ut till 20 000 slumpmässigt utvalda respondenter.

I en rapport om hälsa bland transpersoner från 2015²⁹ som baserar sig på Folkhälsomyndighetens studie Hälsa på lika villkor uppgav 7 procent av respondenterna att de varit utsatta för våld det senaste året. Av dessa hade 17 procent utsatts av sin partner. 30 procent av de svarande uppgav att de någon gång blivit tvingade till sex mot vilja, i en tredjedel av fallen var förövaren en fast eller tillfällig partner.

Folkhälsomyndigheten visar i rapporten Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homo och bisexuella samt transpersoner från 2020³⁰ att kvinnor oavsett sexuell läggning är mer utsatta för våld, sexuella övergrepp och trakasserier än män. Studien visar att bisexuella kvinnor är mest utsatta, och att lesbiska är mer utsatta än heterosexuella kvinnor. Homosexuella män är i högre grad utsatta för sexuellt våld än heterosexuella män, och transpersoner är utsatta för både sexuella trakasserier och våld. Det saknas kunskap om förövarens kön i transpersonernas fall, men i övrigt slår Folkhälsomyndigheten fast att den vanligaste förövaren oavsett relation är en man.

Nästan 10 procent av homosexuella män har via fysiskt våld eller hot om våld blivit utsatta för påtvingat samlag, jämfört med 1 procent av heterosexuella män.

TV4³¹ genomförde 2024 en enkätundersökning som skickades ut till 400 homosexuella män. Där uppgav 65 procent att de blivit utsatta för våldtäkt eller sexuellt övergrepp.

Befolkningsenkäten Hälsa på lika villkor genomförs regelbundet av Folkhälsomyndigheten. I enkätfrågorna för 2024 års enkät fanns en fråga om erfarenhet av att ha utsatts för fysiskt våld de senaste 12 månaderna, samt relationen till den som utövade våldet. Enkäten innehöll också bakgrundsfrågor om sexuell identitet, könsidentitet och transerfarenhet.³²

Bland de som definierar sig som heterosexuella angav 1,3 procent (504 st) att de blivit utsatta för fysiskt våld under de senaste 12 månaderna. Bland de som definierar sig som homo-, bi- eller pansexuell³³ var motsvarande siffra 3,9 procent (57 st).

Bland de som kategoriserade sig som icke-binära eller som inte ville kategorisera sin könsidentitet uppgav 4,2 procent (11 st) att de blivit utsatta för fysiskt våld, i jämförelse med 1,3 procent bland kvinnor (310 st) och 1,6 procent bland män (313 st).

Bland de som angett att de är eller varit transpersoner uppgav 6,3 procent (16 st) att de varit utsatta för fysiskt våld under de senaste 12 månaderna, jämfört med 1,4 procent bland cispersoner (611 st).

De som svarat att de varit utsatta för fysiskt våld under de senaste 12 månaderna fick också en följdfråga om vem som utsatt dem för våld. Bland de som varit utsatta för fysiskt våld anger 16,3 procent (82 st) av de som definierar sig som heterosexuella att den som utövade våldet var nuvarande eller före detta partner. Motsvarande siffra för de som definierade sig som homosexuella, bisexuella eller pansexuella var 31,6 procent (18 st).

---

²⁹ Folkhälsomyndigheten (2015). Beskriver självrapporterade resultat från 800 respondenter med transerfarenhet.

³⁰ Folkhälsomyndigheten (2020). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homo- och bisexuella samt transpersoner*. Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017.

³¹ TV4 (2024) Kalla fakta

³² Folkhälsomyndigheten (2025). Sammanlagt har 44 081 enkätsvar analyserats. Av dem angav 649 personer att de blivit utsatta för fysiskt våld under de senaste 12 månaderna. Eftersom grupperingarna ofta är små samt att viktningförarandet som annars möjliggör populationsskattningar inte är applicerbart på variabler som inte är registerdata bör inte följande resultatredovisning appliceras på populationsnivå utan enbart förstås som hur exakt personerna i materialet svarat.

³³ Pansexuell innebär att du blir kär i och sexuellt attraherad av personer oberoende av kön. Skillnaden mellan pansexuell och bisexuell är att man med pansexuell ofta vill betona att det kan finnas fler kön än bara män och kvinnor, och att könstillhörigheten inte påverkar attraktionen. Pan betyder alla, bi betyder två.

Brottsförebyggande rådet, BRÅ har i rapporten *Brott i nära relation*³⁴ undersökt utsatthet för våld i nära relationer, dels under 2022, dels utsatthet tidigare i livet. I undersökningen³⁵ ställdes en fråga om juridiskt kön på den person man blivit utsatt av under 2022. För både kvinnor och män var den våldsutövande partnern i majoriteten av fallen av motsatt kön. Dock uppgav 4,2 procent av de utsatta männen att partnern som utsatt dem var en man, och 1,8 procent av de utsatta kvinnorna uppgav att partner som utsatt dem var en kvinna.

De senaste åren har viss forskning kommit som rör specifikt homo- och bisexuella kvinnors utsatthet för våld i nära relationer, men det är framför allt kvalitativa studier.

Studier visar att då våld förekommer inom lesbiska relationer är psykiskt våld den vanligast förekommande våldsformen. Begreppet normaliseringsprocessen används inom våldsforskning för att beskriva den process som leder till att den våldsutsatta bryts ned och vad som är normalt succesivt förskjuts. Detta sker genom att den som utövar våld kontrollerar den utsattas handlingar, tankar och agerande, isolerar den utsatta samt växlar mellan värme och våld. Denna process leder till att det är svårare för den våldsutsatta att söka stöd och lämna relationen. Det finns en del likheter mellan lesbiska relationer och heterosexuella cis-kvinnors utsatthet när det gäller hur våldet normaliseras efterhand.

Ovesen beskriver samkönade kvinnliga våldsamma relationer där ett processvåld byggs upp över tid.³⁶ Våldsutövaren påverkar den våldsutsatta genom en rad situationer och tar på så sätt kontroll över relationen och knyter den våldsutsatta så tätt intill sig att hon stannar kvar.

I en studie från Uppsala kvinnojour³⁷ beskrivs hur våldsutövaren i en relation mellan två kvinnor ofta framställer sig som skör och behövande. Det skapas en stark anknytning där ansvaret för den våldsutövandes mående flyttas över till den våldsutsatta och våldsutövaren tar allt större utrymme. Andra former av våld såsom fysiskt och sexuellt våld förekommer dock även i lesbiska relationer.

Liknande studier rörande andra undergrupper inom hbtqi har inte kunnat hittas.

Unga hbtqi-personers utsatthet

Den 12 februari 2025 publicerade Folkhälsomyndigheten resultaten från UngKAB23, en enkätstudie om ungas sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter.³⁸ Resultatet redovisades per könsidentitet: tjej, kille och unga med andra könsidentiteter (vilket innefattar icke-binära och de som inte vill kategorisera sig utifrån kön).

Pga. få svarande som rapporterar andra könsidentiteter än tjej eller kille går inte resultaten att generalisera till alla unga med andra könsidentiteter än tjej eller kille.

Utsattheten för olika former av våld är utbredd bland unga. Tjejer är mer än killar utsatta för samtliga våldsformer. Bland unga med andra könsidentiteter som svarat på enkäten rapporterades en hög utsatthet för våld och diskriminering.

---

³⁴ Brottsförebyggande rådet (2024).

³⁵ Frågeavsnittet ingick i både webb- och postenkäten för Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2023, för ett separat slumpmässigt urval om 30 000 personer. Knappt 9 200 personer valde att delta i undersökningen, varav knappt 7 000 personer uppgett att de har, eller någon gång har haft, en partnerrelation som varat i minst en månad. Det är svaren från dessa personer som resultaten i den här rapporten baseras på.

³⁶ Ovesen (2021).

³⁷ Uppsala Kvinnojour (2020).

³⁸ Folkhälsomyndigheten, UngKAB23. 9 444 unga i åldrarna 16–29 år svarade på enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens på 24 procent.

Resultaten visade också att 7 procent bland dem som inte är heterosexuella har upplevt att någon i deras familj eller släkt använt påtryckningar, hot eller våld för att försöka få dem att ändra sin sexuella identitet.

I en studie publicerad 2024 påvisas att nästan var tredje ungdom i nionde klass som hade haft en relation hade varit utsatt för våld i en nära relation.³⁹ Flickor och icke-binära var utsatta för alla former av våld i högre utsträckning än pojkar. Den största skillnaden gällde sexuellt våld, där utsattheten bland flickor och icke-binära var fyra gånger högre än bland pojkar.

Studier visar att hbtqi-ungdomar i högre grad än andra ungdomar har erfarenhet av sexuella övergrepp, sexuell exponering och sex mot ersättning.⁴⁰

I studien Unga, sex och internet – efter #me too⁴¹ uppgav 60 procent av de som angett att de var homosexuella och 43 procent av de som angett att de var bisexuella i årskurs tre på gymnasiet att de utsatts för sexuella övergrepp. Bland heterosexuella unga var andelen 23 procent. Av de elever som identifierade sig som transpersoner hade 66 procent någon gång utsatts för sexuella övergrepp.

I de intervjuer med yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten genomfört diskuteras våldsutsattheten för olika grupper som ryms inom hbtqi-begreppet. Bland annat lyfter flera företrädare för civilsamhällesorganisationer att unga transpersoner riskerar att utsättas för våld av sina föräldrar, så kallade identitetsbaserade kränkningar och kontroll, det vill säga kontroll, kränkningar och förtryck av den som avviker från normen. Kontrollen och förtrycket sker för att upprätthålla hetero- och cisnormer, exempelvis genom att personer inte tillåts fullfölja könsbekräftande vård, att bli outad eller att medvetet felkönas.⁴² Identitetsbaserade kränkningar och kontroll riktar sig inte enbart mot unga personer, men gruppen är extra utsatt.

Äldre hbtqi-personers utsatthet

Äldre hbtqi-personer har ofta levt i en samhällskontext där deras sexuella läggning och/eller könsidentitet varit kriminaliserad, sjukförklarad och många gånger inte accepterad. Det finns stora kunskapsluckor om äldre hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation. Den forskning som finns om våld i nära relation och hbtqi-personer fokuserar framför allt på yngre och medelålders personer.

I en av få studier på området, *Äldre personers utsatthet för våld i nära relationer*, som utgår ifrån lhbtq-begreppet, framkommer att många i den äldre generationen lhbtq-personer kan ha erfarenhet av att hens omgivning tagit avstånd i samband med att hen kommit ut. Det gör att personens nätverk kan vara litet, samt att personen är än mer utlämnad till en eventuell partner. Gruppen äldre lhbtq-personer rapporterar även ett lägre förtroende för samhället jämfört med äldre i allmänhet, vilket leder till hinder i stödsökande och möjlighet till att få stöd och skydd.

---

³⁹ Jernbro & Landberg (2024) 2022 svarade 5 820 elever i årskurs nio på 149 slumpmässigt utvalda grundskolor på frågor om utsatthet för våld under hela uppväxten i en anonym webbenkät. Resultaten som presenteras om förekomst av våld i ungas nära relationer bygger på svar från 2 711 ungdomar varav är 1 311 flickor, 1 311 pojkar och 89 icke-binära.

⁴⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2023 c)

⁴¹ Stiftelsen allmänna barnhuset (2021) Sammanlagt 3 282 elever har deltagit i undersökningen. I tabell 2 framgår att dessa 3 282 svarande baseras på ett elevurval som omfattar 7 752 elever vid de skolor som deltog. Av de utvalda eleverna har sammantaget 42,3 procent deltagit.

⁴² Ovesen & Sörensdotter (2025)

I en av Jämställdhetsmyndighetens intervjuer med företrädare för en civilsamhällsorganisation beskrivs att våld mot äldre hbtqi-personer bland annat kan utövas av vuxna barn eller andra familjemedlemmar. Respondenten exemplifierade att en specifik våldsutsatthet för äldre hbtqi-personer kan vara att vid flytt till äldreboende bli förvägrad att ta med sig de kläder som personen helst vill klä sig i. Det poängterades också att äldre hbtqi-personer som är utsatta för våld ofta inte vet var de kan söka hjälp då de enligt respondenten inte upplever att den information som finns på kommunens eller regionens hemsidor är relevant för dem.

Hbtqi och hedersrelaterat våld och förtryck

Studier visar att hbtqi-personer, särskilt unga, befinner sig i en särskilt utsatt position då det kommer till hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns dock begränsad kunskap om omfattningen av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck bland hbtqi-personer. MUCF genomförde 2022 en studie för att undersöka unga hbtqi-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige.⁴³ Rapporten beskriver att unga hbtqi-personer som lever i en hederskontext hindras från att forma sina liv utifrån sina egna önskemål, att de lever i otrygghet och är utsatta för psykiskt och fysiskt våld. Vissa har efter att de kommit ut inför sin familj utsatts för bland annat omvändelseförsök, tvingats ingå heterosexuella relationer eller äktenskap eller dölja sin hbtqi-identitet. MUCF fastslår i sin rapport att det även är viktigt att inte fastna i stereotypa föreställningar kring vem som är utsatt för hedersrelaterat våld och förtryck. Studier visar att hedersnormer förekommer i familjer med olika bakgrund. I studien *En villkorad gemenskap - Hbtqi, sexualitet och kristen frikyrklighet*⁴⁴ visas på att vissa familjer inom frikyrkor känner skam över familjemedlemmar som bryter mot heteronormen och försöker få dem att dölja sin sexuella läggning eller könsidentitet för att inte förlora ansiktet inför kollektivet.

Flera av de yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat talar om den utsatthet det kan innebära för hbtqi-personer som befinner sig i en hederskontext. Bland annat lyfter en yrkesverksam inom offentlig verksamhet med erfarenhet av att möta hbtqi-personer som lever i en hederskontext, att hen mött många som inte kommit ut inför sin familj och således måste leva ett dubbelliv. Hbtqi-personer kan också tvingas till heterosexuella relationer eller exempelvis omvändelseförsök och/eller uppfostringsresor efter att de kommit ut. Att utsättas för omvändelseförsök innebär påtryckningar och tvång som syftar till att få någon att förändra, dölja eller avstå från att leva i enlighet med sin sexuella läggning eller könsidentitet eller uttrycka kön på det sätt som personen själv vill.⁴⁵

Utsattheten för hbtqi-personer som lever i en hederskontext är hög, och kan utnyttjas som ett redskap för våldsutövande. Bland annat genom att individens sexuella läggning eller könsidentitet kan hota att riskera familjens heder, och genom att våldsutövaren om relationen exempelvis är hemlig kan hota med att outa den utsatta.

Även i NCK:s enkätundersökning med medarbetare som bemannar stödlinjerna lyfts detta tema. Respondenterna berättar att för de hbtqi-personer som också lever i en hederskontext är situationen mycket svår och de individerna har ofta ett stort behov av skydd.

En yrkesverksam som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat talade om ett andligt våld som kan utövas mot hbtqi-personer i en religiös kontext där den sexuella läggningen

---

⁴³ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2022)

⁴⁴ Carlström (2023)

⁴⁵ Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2024)

eller könsidentiteten inte accepteras. Det kan exempelvis leda till uteslutning ur församlingen, att personen förlorar sina sociala positioner och därmed en stor utsatthet för individen.

Både hbtqi-personer samt personer med intellektuella funktionshinder utgör särskilt utsatta grupper i en hederskontext.⁴⁶

En yrkesverksam som Jämställdhetsmyndigheten intervjuade talar om att vara hbtqi-person och ha en funktionsnedsättning och hur det ytterligare kan förstärka svårigheterna med att söka samhällets stöd. Det finns en rädsla för att inte bli trodd, och om det finns en svårighet att kommunicera riskerar det att leda till ytterligare tystnad.

Hbtqi och nationella minoriteter

Umeå Universitet har genomfört en studie om samers utsatthet för våld i nära relation.⁴⁷ I studien nämns även samiska hbtqi-personer och deras utsatthet för våld i nära relation. Samer som tillhör hbtqi-gruppen är mer våldsutsatta än andra samer vad gäller sexuellt, psykiskt och fysiskt våld. I rapporten konstateras att det behövs mer forskning och kunskap, samt utbildningar som fokuserar på samiska kvinnors och samiska hbtqi-personers specifika våldsutsatthet.

När det gäller övriga nationella minoriteter har det inte gått att hitta någon data. Vi ser detta som en kunskapslucka. Jämställdhetsmyndigheten har givits i uppdrag att bland annat sammanställa en lägesbild av mäns våld mot kvinnor, annat våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck mot barn och vuxna som tillhör de nationella minoriteterna. Resultatet kommer att bli en viktig del i kunskapen kring hbtqi-personer som tillhör nationella minoriteters utsatthet för våld i nära relation.

Hbtqi-personers specifika risker för att utsättas för våld i nära relationer och försvärande omständigheter i samhällets stöd

Då en hbtqi-person utsätts för våld kan våldsutövandet rikta in sig på specifika faktorer, exempelvis genom att hota att göra den utsattes identitet som hbtqi-person känd mot den utsattes vilja alternativt att tvingas till att inte vara öppen med att man är hbtqi-person då våldsutövaren inte är det. Våldsutövaren kan också använda sig av samhällets normer för att utöva våld, exempelvis kan en transperson tvingas till att ha kläder som inte stämmer överens med könsidentiteten. Andra samhällsstrukturer kan också påverka en persons risk för utsatthet för våld i en nära relation. Flera olika aspekter av strukturell ojämlikhet, exempelvis ekonomi, boende, fysisk och psykisk hälsa, sociala nätverk, kan påverka möjligheten att söka och ta emot stöd.

Att tillhöra en minoritetsgrupp i samhället kan ge upphov till en generell livsstress som leder till negativa effekter på hälsan. Minoritetsstress beskriver den förhöjda stressnivå som upplevs av den som avviker från majoritetsnormer genom att ständigt behöva vara vaksam mot att bli bemött med oförståelse. Att tillhöra en minoritetsgrupp kan också leda till att gruppen får en än starkare betydelse för individen. Det kan vara svårt att finna ett nytt sammanhang och gemenskap vilket kan göra det än svårare för den våldsutsatta att berätta om våldsutsattheten. Det kan också leda till att man kan ha en lojalitet mot gruppen och inte vill spä på en negativ bild av en redan utsatt grupp.

Detta är ett tema som en respondent i intervjustudien lyfter:

---

⁴⁶ Socialstyrelsen (2025)

⁴⁷ Brandén et al. (2024)

”I ett litet community är rädslan för konflikter inom gruppen stor. Många vågar inte tala om grundläggande frågor som våld i nära relation och hur vi lever med varandra i en värld där man inte definierar sig som heterosexuell.”

Respondent intervjustudie

Att bli exponerad för exempelvis samhällets, familjens och/eller våldsutövarens negativa bild av hbtqi-personer kan leda till att personen internaliserar den negativa bilden och gör den till sin egen verklighet. Det kan leda till en uppfattning om att man som hbtqi-person förtjänar kränkande behandling eller att bli utsatt för våld.⁴⁸

Studier visar att den allmänna bilden av våld i nära relation som primärt ett heterosexuellt fenomen med fokus på fysiskt våld, bidrar till att hbtqi-personer kan ha svårare att identifiera sin egen våldsutsatthet. Detta då ens egna erfarenheter inte stämmer överens med vad som presenteras. Det kan också vara svårare för en hbtqi-person att identifiera sin partner som en våldsutövare. Som beskrivits ovan kan identifikationen ytterligare försvåras av att formerna för våldsutövandet kan skilja sig åt beroende på kön och sexuell läggning.⁴⁹

I intervjustudien beskriver en kvinna hur hon uppmärksammade att relationen inte var bra, men inte kunde se att vad som försiggick var våld:

”Jag började tänka att det inte fungerade. Men att det handlade om något som skulle kunna räknas som misshandel slog mig aldrig. Det var en dålig relation men inte mer. Det var så jag tänkte.”

Respondent intervjustudie

Om narrativet som beskriver våld i nära relation är för normativt riskerar det att försvåra både för grupper som befinner sig utanför normen att identifiera sin våldsutsatthet samt för omgivningen att uppmärksamma den.⁵⁰

Stereotypa föreställningar om kön kan påverka bemötandet av våldsutsatta hbtqi-personer när de söker hjälp hos vården eller socialtjänsten. Det kan handla om att man har svårare att tro att män kan vara utsatta för våld i nära relationer och sexuellt våld på grund av föreställningar om manlighet, vem som blir utsatt och vem som utsätter. På samma sätt kan omgivningen ha svårt att se att kvinnor skulle utsätta någon för grovt våld på grund av föreställningar om kvinnlighet kopplat till fysisk svaghet och ett icke-aggressivt beteende. Det finns också en heteronormativ förståelse vad som fysiskt kan utgöra sexuellt våld. Detta kan leda till att hbtqi-personer ibland söker stöd utan att berätta om sin sexuella läggning alternativt i stödsökandet inte berättar om våldsutsattheten.⁵¹

En respondent beskriver i intervjustudien hur hennes flickvän vid ett tillfälle tvingade henne att söka psykiatrisk vård mot sin vilja. Trots att flickvännen utövade fysiskt våld

---

⁴⁸ RFSL (2018)

⁴⁹ NCK (2025)

⁵⁰ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁵¹ Ovesen & Sörensdotter (2025)

mot respondenten för att få henne att gå ut ur bilen, förvandlades flickvännen i omgivningens ögon till en väninna som försökte hjälpa en vän som inte förstod sitt eget bästa. Det faktiska våld sjukvårdspersonalen själva bevittnat förminskades och bortförklarades, och respondenten upplevde att det inte fanns någon hjälp att få från någon för att undkomma våldet.

”Jag insåg ingen tror mig. Ingen förstår vad som händer mig eller ser vad som pågår. Det finns ingenstans att vända sig, ingenstans att få hjälp ens om jag försöker.”

Respondent intervjustudie

Våldsutövarens perspektiv och kontroll över den som blir utsatt dominerar i relationer där våld förekommer. Skam är en nyckelfaktor till att upprätthålla kontrollen.⁵² Förutom den våldsutövande partners perspektiv kan också skam ytterligare triggas av föreställda perspektiv från andra, vilket kan bli särskilt tydligt när det rör exempelvis hot om att outa den våldsutsatta. Skam och skuld kan också fungera som ytterligare en svårighet för den våldsutsatta att söka stöd, och bidrar på så sätt till isolering.

Att våld i nära relation är tätt förknippat med egenupplevd skuld och skam är något som beskrivs i intervjustudien, där en kvinna berättar om att hon någonstans visste vad som pågick, men inte hade förmåga att göra något åt det:

”Det fanns en skam över hur det blivit. Något som hindrade mig från att berätta för mina vänner och familj. Jag höll allt för mig själv.”

Respondent intervjustudie

Söka samhällets stöd

Hbtqi-personer söker i lägre grad stöd via socialtjänsten jämfört med heterosexuella cis-personer. Flera studier visar att upprepade erfarenheter av kränkande och diskriminerande behandling och bemötande leder till att många hbtqi-personer inte förväntar sig ett gott bemötande och att det påverkar målgruppens förtroende för samhällets stödinsatser.⁵³

”Jag parerade en våldsamt situation hemma men också ett behov att försvara min partner mot den ilska hon mötte i omgivningen. Alla de förnedrande stunder på gatan i möten med människor som använt glåpord efter oss. De var också en del av mig. Denna dubbla lojalitet innebar att det kändes som om jag måste försvara min förövare. Det var en brist i empati jag mötte i mötet med de jag sökte hjälp hos.”

Respondent intervjustudie

---

⁵² Ovesen (2023)

⁵³ Ovesen & Sörensdotter (2025)

En försvårande omständighet kan vara att som hbtqi-person behöva komma ut och berätta om sin sexuella läggning eller könsidentitet i samband med kontakt med stödverksamhet.⁵⁴ För den som inte är öppen med sin sexuella läggning eller könsidentitet kan det bli ett hinder i att söka stöd. Studier visar att hbtqi-personer söker hjälp framför allt när våldet ökar och påverkar hälsa och säkerhet. Många hbtqi-personer söker i stället hjälp indirekt exempelvis via vård, samtalsstöd eller informellt via vänner, och utifrån symptomen på våldsutsatthet snarare än med våldsutsatthet som orsak.⁵⁵

Det indirekta formella hjälpsökandet kan bero på bland annat bristande kännedom om tillgängliga och inkluderande stödinsatser, bristande tillit till offentliga verksamheter eller att den våldsutsatta inte identifierat sina upplevelser som våld.⁵⁶ Detta ställer höga krav på vårdgivaren/terapeuten att upptäcka våldet och att stärka sin kunskap om hbtqi-relationer.

En respondent i intervjustudien beskriver hur yrkesverksammas problem att identifiera våldet kan yttra sig:

”Samtalen om min partners problematiker, aggressionerna, utbrotten och de långa tystnaderna handlade om att jag inte lyckats bemöta hen på ett bra sätt. Och att hen inte kunde reglera sitt temperament var en följd av hur jag betedde mig. Vi var inte en vanlig man och en kvinna eller ett heterosexuellt par. Makt och svåra problematiker ansågs inte vara en del av vår relation.”

Respondent intervjustudie

Det kan också vara svårare att söka stöd om relationen till våldsutövaren delvis fortfarande finns kvar, tillexempel om det finns barn i relationen eller om det finns en oro över hur det ska bli med vårdnaden kring eventuella barn. Avsaknaden av juridiska rättigheter är en försvårande faktor för hjälpsökande som kan forma våldets uttryck. Till exempel om en våldsutövande partner nekat att samtycka till närstående adoption.⁵⁷ Adoption ska enligt lag ske inom barnets två första levnadsår.

Det finns studier med fokus på lesbiska kvinnor som visar att vårdnadstvister kan bli en del av eftervåldet och att rätten till adoption kan användas som våldsutövning ifall den biologiska mamman genom våld vill förhindra den andra föräldern att lämna relationen.⁵⁸

Detta är något som medarbetarna i stödlinjerna i NCK:s enkätundersökning lyfter, där det framkommer att en del stödsökande uppger att de blir förhindrade att ta hand om sina barn för att man inte är biologisk förälder.

---

⁵⁴ Holmberg & Stjernqvist (2007)

⁵⁵ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁵⁶ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁵⁷ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁵⁸ Holmberg (2022)

SAMHÄLLETS INSATSER FÖR HBTQI-PERSONER UTSATTA FÖR VÅLD I NÄRA RELATION

Insatser till personer utsatta för våld och personer som utövar våld i nära relation regleras bland annat via statlig styrning genom exempelvis examensmål, lagstiftning, föreskrifter, stödverksamheter med mera. De stöd och skyddsinsatser som finns ska vara tillgängliga för samhällets alla invånare. Detta kapitel beskriver hur de insatser som finns fungerar för våldsutsatta hbtqi-personer, utifrån de underlag som samlats in under arbetet med uppdraget.

Föreskrifter

Socialtjänsten och hälso- och sjukvården samt tandvården omfattas av de föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer som finns i HSLF-FS2022:39.⁵⁹

De stödverksamheter som finns inom offentlig verksamhet för personer utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck ska finnas tillgängliga för alla oavsett sexuell läggning eller könsidentitet.

Inspektionen för vård och omsorg, IVO genomförde 2023 en tillsyn som utgick bland annat från de stärkta kraven i HSLF-FS 2022:39.⁶⁰ Tillsynen omfattade socialnämnder i landets samtliga kommuner samt vårdcentraler i samtliga regioner. I tillsynen begärde IVO uppgifter om verksamheterna vid planering beaktar den särskilda utsatthet eller sårbarhet som en våldsutsatt kan ha på grund av funktionsnedsättning, hedersrelaterad kontext, könsöverskridande identitet eller uttryck samt sexuell läggning.

I granskningen uppgav 19 procent av kommunerna att de inte beaktar eller vet om de beaktar könsöverskridande identitet eller uttryck samt sexuell läggning som särskild utsatthet eller sårbarhet hos våldsutsatta. Motsvarande andel av vårdcentralerna var 23 procent.

Utbildning/ kunskap

Sedan 2019 finns ett examensmål om att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Examensmålet omfattar fysioterapeutexamen, juristexamen, läkarexamen, psykologexamen, socionomexamen, sjuksköterskeexamen, tandläkarexamen och tandhygienistexamen.

Examensmålet följer åtaganden som stater som anslutit sig till ratificeringen av Istanbulkonventionen förbundet sig till.⁶¹ Syftet med införandet av examensmålet är öka kunskapen om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer för att öka upptäckten av våld i samhället.⁶²

---

⁵⁹ HSLF-FS 2022:39

⁶⁰ Inspektionen för vård och omsorg (2024)

⁶¹ *Istanbulkonventionen fastslår att för att våldsutsatta och deras barn ska få det stöd och skydd de har rätt till, och våldsutövare få hjälp att upphöra med våld krävs det att yrkesverksamma har kunskap om våld*

⁶² Jämställdhetsmyndigheten (2024 c)

I samverkan med Jämställdhetsmyndigheten genomförde Göteborgs universitet 2022 en studie som undersökte lärosätenas implementering av examensmålet att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relation.⁶³ Resultat från studien visar att det vanligaste var att lärosätena undervisade om partnervåld i heterosexuella relationer inom ramen för begreppen mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Studien lämnade bland annat rekommendation om att stödja lärosätena med utbildning om de våldsformer som studenterna fortfarande inte får lära sig.

Jämställdhetsmyndigheten har också i en intern studie gjort en genomgång av hur svenska universitet tar upp mäns våld mot kvinnor och/eller våld i nära relationer i sin kurslitteratur i relation till särskilt utsatta grupper. Genomgången omfattade kurslitteratur i läroplaner från sjuksköterske- och socionomprogram vid 23 olika svenska universitet och högskolor. Totalt samlades 135 böcker och artiklar in för analysering. Sammanlagt nämns hbtq 38 gånger, hedersrelaterat våld och förtryck 44 gånger, äldre 33 gånger samt unga 27 gånger i någon av publikationerna som ingår i läroplanerna från båda programmen. Antalet publikationer skiljer sig dock åt både beroende på lärosäte och program.

Detta visar på att det finns skillnader i hur bred kunskap om våld som lärs ut under utbildningar, både mellan lärosäte och program. Dessa skillnader kan leda till att studenter som får mindre utbildning inte är lika förberedda på att identifiera och hantera hbtq-personers utsatthet för våld i nära relationer eller förstå de bredare sociala kontexter som bidrar till våldet.⁶⁴

Även för de som redan befinner sig på arbetsmarknaden är såväl generell kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer som specifik kunskap om hbtqi-personers livsvillkor viktig.

Generella stödinstitutioner tar ofta hjälp av specifikt inriktade stödverksamheter för målgruppen i stället för att öka sin egen kompetens. Ett flertal studier slår fast att ökad kunskap om de specifika uttryck som våldet i hbtqi-personers relationer kan ta behövs, för att våldsutsatta hbtqi-personer ska bli bemötta på ett sätt som tar hänsyn till målgruppens specifika sårbarhet.⁶⁵

Jämställdhetsmyndigheten genomförde 2023 en kommunenkät där frågor ställdes om kommunen erbjuder sina medarbetare kunskaps- och metodstöd i frågor kring olika områden i egen regi eller samverkansavtal. 35 procent svarade ja på frågan om kunskaps- och metodstöd erbjöds medarbetare gällande våld mot hbtqi-personer jämfört med exempelvis 69 procent om våld i vuxnas partnerrelationer.⁶⁶

Riksförbundet Unizon som samlar idéburna och icke-vinstdrivande kvinnojourer, tjejjourer och ungdomsjourer, har vid fem tillfällen genomfört en enkätundersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. I den senaste enkätundersökningen ställdes bland annat en fråga om kommunen har särskild kompetens eller verksamhet som garanterar att stöd och skydd beaktar särskilda behov för personer som utsatts för våld i nära relationer. När det gäller lhbtqi-personer uppgav 74 procent av de svarande kommunerna att de har det och 26 procent uppgav att de inte har det.⁶⁷

---

⁶³ Carlsson (2023)

⁶⁴ Jämställdhetsmyndigheten (2024 b)

⁶⁵ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁶⁶ Jämställdhetsmyndigheten (2023 a)

⁶⁷ Unizon (2024)

När utbildning genomförs visar utvärderingar att det ofta gett bra resultat både genom kunskapsökning samt ett ökat självförtroende hos yrkesverksamma att arbeta med målgruppen. Dock har utvärdering ofta genomförts tätt inpå utbildningstillfället. Det behövs därför mer kunskap om vilka slags utbildningar som fungerar och om de på sikt ger effekter för utsatta hbtqi-personer.⁶⁸

I samtliga delstudier inom uppdraget har respondenter framhållit att mer kunskap behövs bland yrkesverksamma. Flera av socialsekreterarna som Socialstyrelsen har intervjuat samt personal på skyddat boende i Socialstyrelsens intervjustudie uppger att de ser ett behov av mer kompetensutveckling om hbtqi och våld i nära relationer. Tillgång till kompetensutveckling i olika format ses som mest önskvärt, både digitala utbildningar samt fysiska utbildningar så att det går att mötas och utbyta erfarenheter.⁶⁹

Även bland de yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat inom både civilsamhället samt offentlig verksamhet uppgav en majoritet att kompetenshöjning behövs för att utveckla stödet för våldsutsatta hbtqi-personer. Det gäller såväl en generell kunskap om våld i nära relationer, generellt en stärkt kunskap om hbtqi-frågor samt specifikt hur våld ter sig i hbtqi-personers nära relationer.

I NCK:s enkätundersökning med medarbetare som bemannar stödlinjerna lyfter respondenterna fram att de ser att utbildning och kunskap, särskilt inom rättsväsende, socialtjänst och hälso- och sjukvård skulle förbättra stödet till våldsutsatta. Flera ser det som viktigt att sprida information om det stöd som faktiskt finns.

”Inför nationellt vårdprogram för vuxna och barn utsatta för våld så de kan få hjälp både under separation och efter.”

Medarbetare på NCK:s stödlinjer

Stödlinjer

Den nationella stödlinjen för transpersoner riktar sig till transpersoner, inklusive ickebinära och personer med transexfarenhet. Hbtqi-personer ringer till NCK:s alla fyra stödlinjer. I NCK:s enkätundersökning som genomförts med medarbetare som bemannar stödlinjerna uppger respondenterna att den erfarenhet de har av att möta våldsutsatta hbtqi-personer främst har rört homosexuella kvinnor. Medarbetarna uppgav också att samtalen haft fokus på våldet och inte på om den stödsökande är hbtqi-person.

”Jag tycker att de samtal med hbtqi-personer som jag har haft har varit fokus på våldsutsatthet. Få har gett uttryck för att våldet varit kopplat till att de är hbtqi-personer, vilket har inneburit att fokus i samtalen varit på de våldsprocesser som sker i relationerna. En del personer har dock ändå gett uttryck för att det finns en sårbarhet i att vara hbtqi-person, då samhället har dålig kunskap.”

Medarbetare på NCK:s stödlinjer

---

⁶⁸ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁶⁹ Socialstyrelsens (2024 a)

Frågor om våldserfarenhet och att göra våldet pratbart

Flera av de yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat har lyft att den generella kunskapen om vad våld i nära relationer är behöver öka och att våldet behöver göras ”pratbart” generellt i samhället. När det gäller målgruppen hbtqi-personer lyfts att det finns aspekter som gör att det kan vara än svårare att prata om våldserfarenheter inom gruppen, bland annat hbtqi-personers utsatthet för diskriminering från samhället och hur detta kan förstärka svårigheterna att lyfta problem som sker inom gruppen.

”Många av de människor jag hängde med har tidigare levt med cis-killar eller män och har många insikter och samtal om det våld och sexuella övergrepp de upplevt. Men nu när vi var i en queer värld förmodades vi ha gjort upp om alla normer.

Respondent intervjustudie

En yrkesverksam inom offentlig verksamhet som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat jämför behovet av att bredda bilden av vem man förväntar sig är utsatt för våld i nära relation med den utveckling som skett i det offentliga narrativet kring hedersrelaterat våld och förtryck. För tio år sedan talades det mest om att det var unga tjejer som var utsatta i en hederskontext, vilket enligt respondenten går att se i deras statistik över vilka som då sökte och fick stöd. Men ju mer samhället också börjat prata om killars dubbla roller och killars utsatthet för hedersförtryck så har det gått att se en ökning av den typen av ärenden. Att tala om fler gruppers utsatthet kan leda till att yrkesverksamma identifierar våldet, och kan hänvisa personen vidare.

För att upptäcka och bedöma våldets omfattning fastslår Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer⁷⁰ att ansvarig socialnämnd som en del i riskbedömning av ärenden kring vuxna bör använda standardiserade bedömningsmetoder. En av de mest använda standardiserade bedömningsmetoden är FREDA,⁷¹ ett bedömningsinstrument som är avsett att användas i socialtjänstens arbete mot våld i nära relationer och består av tre delar. Andra bedömningsinstrument som ibland används är SEXIT⁷² som används som ett verktyg för att på ett standardiserat sätt ställa frågor om sexuell hälsa och erfarenhet av våld, och SARA:SV⁷³ som är en guide som används för att bedöma risken för upprepat partnervåld. Användningen av bedömningsinstrument skiljer sig åt mellan verksamheter. Vissa frågor om våldserfarenheter på indikation och vissa frågor alla som de kommer i kontakt med på rutin.

Studier visar att hbtqi-personer ofta missas vid generella frågor om utsatthet för våld i nära relationer. I interventionsstudier där personalen får ställa mer specifika frågor om våld i nära relation i relation kopplat till sexuell orientering och/eller könsidentitet öppnas fler möjlighet att berätta om våldserfarenheter.⁷⁴

---

⁷⁰ HSLF:FS 2022:39

⁷¹ Socialstyrelsen Freda-kortfrågor

⁷² Västra Götalandsregionen & Göteborgsregionen (2025)

⁷³ Socialstyrelsen (2014)

⁷⁴ Ovesen & Sörensdotter (2025)

Detta bekräftas av flera yrkesverksamma inom offentlig verksamhet som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat som uppger att de riskbedömningsinstrument och standardiserade frågor som finns behöver anpassas efter fler målgrupper. De uppfattar att instrumenten idag är för snäva och därför riskerar att missa att fånga upp våldsutsatthet hos vissa grupper, däribland hbtqi-personer.

Att ställa frågor om våldsutsatthet eller våldsutövande på rutin till alla som en verksamhet möter, i stället för på indikation, ökar möjligheten för dem som de yrkesverksamma möter att berätta om våldet. För att verksamheter ska kunna fråga om våldserfarenheter på rutin – särskilt med fokus på hbtqi-personer visar studier att det krävs att det finns ett utvecklat hänvisningssystem på plats som gör det möjligt för yrkesverksamma att hänvisa patienter till andra verksamheter som har fokus på att erbjuda stöd för våldsutsatta. Det behöver också ges bättre möjligheter till rådgivning, remittering och förebyggande arbete.⁷⁵

Stödverksamheter

I NCK:s forsknings- och kunskapsöversikt lyfts att den heteronormativa synen på mäns våld mot kvinnor gör att våld mot hbtqi-personer osynliggörs. De som arbetar inom stödverksamheter vet inte hur de ska hantera hbtqi-personer och hbtqi-personer upplever inte att de passar in som målgrupp hos stödverksamheterna, alternativt vet inte om att de finns. Erfarenheter av diskriminering, rasism, homo/transfobi medför att en del har lägre förtroende för stödverksamheter.⁷⁶

Studier visar att verksamheter som arbetar med stöd till våldsutsatta ofta saknar kunskap om hbtqi-personers villkor och inte når målgruppen. Verksamheter som arbetar med stöd till hbtqi-personer saknar i vissa fall kunskap om våld i nära relationer. Det leder till att få verksamheter har kunskap om hur de olika faktorerna samverkar.⁷⁷

”Kvinnajouren utgick från att jag är en kvinna som utsatts för våld av en man och krävde att jag beskrev situationen med samma ord som de. Allt kändes fel. Den lojalitetskonflikt jag bar på och skuld för vad min partner utsattes för i samhället gjorde att jag inte kände mig trygg att söka skydd på boendet. Jag ville bara därifrån. Där fanns ingen hjälp att hämta.”

Respondent intervjustudie

Flera av de yrkesverksamma inom både civilsamhället och offentlig verksamhet som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat reflekterar över hur stödet som finns riskerar att utesluta vissa grupper våldsutsatthet när stödet är heteronormativt utformat.

Särskilt män och transpersoner har svårt att få stöd och hjälp vid våldsutsatthet. Detta kan gälla både vid stödsökande från stödverksamheter och minska möjligheten att våldet uppmärksammas av närstående. En respondent i intervjustudien reflekterar över detta:

---

⁷⁵ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁷⁶ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁷⁷ Ovesen & Sörensdotter (2025)

”Jag har tänkt på vad som hade hänt om det i stället för att handla om mig som bögbror eller bögson varit min syster eller dotter som levt med en våldsam man? Jag tror inte mina föräldrar accepterat situationen på det sätt de nu gjorde. De var utestängda från vårt liv under så många år. Det hade inte passerat om en svärson gjort så mot deras dotter, det är jag övertygad om”

Respondent intervjustudie

Även vid hedersrelaterat våld och förtryck finns en brist på kompetens om den komplexitet som rör hur hedersnormer påverkar hbtqi-personer. Ofta har inte den stödsökandes sexuella läggning eller könsidentitet uppmärksammats när den sökt hjälp. Vid de tillfällen då det har uppmärksammats har det inte funnits kompetens för att förstå den ökade risken för kontroll, hot och våld.⁷⁸

Flera yrkesverksamma inom framför allt civilsamhällesorganisationer som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat lyfter fram problemet med att det stöd och skydd som finns för målgruppen är ojämnt fördelat över landet och att det behövs en kvalitetssäkring och resursfördelning. Detta rör både kunskap och kompetens om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer, men också kunskap om vilka stödverksamheter som finns. Det är viktigt att säkerställa att stödet når ut nationellt.

Andra respondenter nämner att det inte finns lika många stödinstitutioner som för heterosexuella och cis-personer.

Stödverksamheter för våldsutsatta är generellt för få, och stödverksamheter som riktar sig till specifika målgrupper finns framför allt i större städer i landet. Studier visar att detta är extra tydligt när det gäller de stödinsatser som riktar sig till hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer. Om stödet varit mer jämnt fördelat över landet hade möjligheten till att få stöd ökat för målgruppen.⁷⁹

Samhällets ansvar att nå våldsutsatta hbtqi-personer

För att våldsutsatta och våldsutövare ska veta vilket stöd och skydd som finns behöver information om detta finnas. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer⁸⁰ fastslår att socialnämnden bör planera för hur grupper och enskilda, såväl vuxna som barn, ska nås med information om nämndens verksamhet för våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare.

Jämställdhetsmyndighetens genomgång av 30 kommuners hemsidor visar att drygt hälften av hemsidorna saknar information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer. På de kommuners hemsidor där det finns information om hbtqi-personers våldsutsatthet är den till viss del otillräcklig. Av genomgången framkommer även att drygt hälften av kommunerna inte refererar till stödinsatser som är inriktade på hbtqi-personer, så som Stödlinjen för transpersoner och RFSL:s stödmottagning.

Genomgången av hemsidor har även beaktat hedersrelaterat våld och förtryck. Av de 30 kommunala hemsidor som har genomsökts är det åtta kommuner som beskriver på

---

⁷⁸ MUCF (2024)

⁷⁹ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁸⁰ HSLF-FS 2022:39

sina hemsidor att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske mot en hbtqi-person. Resultaten pekar på att kommunens storlek inte påverkar utfallet i svaren nämnvärt.

I Socialstyrelsens intervjustudie med socialsekreterare och personal på skyddat boende lyfter respondenterna en önskan om större tydlighet kring verksamheter som kan möta målgruppens behov. De instämmer i bilden av att informationen som finns på kommunernas hemsidor om att hbtqi-personer kan söka stöd och skydd är otillräcklig. Flera av respondenterna säger att information om vart du kan vända dig vid utsatthet för våld i nära relation är generell och gäller för alla våldsutsatta grupper. De menar vidare att det över lag råder en viss osäkerhet om vad andra gör och vilket stöd hbtqi-personer kan få, generellt i samhället och specifikt inom kommunen.

Även i de intervjuer som Jämställdhetsmyndigheten genomfört anser ett flertal yrkesverksamma inom både civilsamhället och offentlig verksamhet att det finns behov av ett mer riktat stöd som i större utsträckning inkluderar våldsutsatta hbtqi-personer.

I NCK:s enkätundersökning har några av de som bemannar stödlinjerna uppgett att det inte finns lika många instanser som för heterosexuella och cis-personer och att de själva inte har samma inarbetade rutin för att hänvisa hbtqi-personer vidare. Vidare berättar de att vissa hbtqi-personer i telefonsamtal uppgivit att det är svårt att få stöd, då det råder brist på kompetens och förståelse bland yrkesverksamma.

”Fler har beskrivit att professionella oftare sätter fokus på deras sexualitet eller hur de definierar sig än att fokusera på våldet de är utsatta för. Jag upplever att de flesta har sökt stöd inom sjukvården, då de upplevt att det inte finns så många alternativ till att få samtalsstöd.”

Medarbetare på NCK:s stödlinjer

Vikten av att det finns en tydlighet i vart hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer lyfts även fram i en rapport från MUCF⁸¹ där det framkommer att få ungdomar själva söker sig till socialtjänst eller stödcentrum/hedersteam utan i stället oftast blir hänvisade dit av elevhälsan. Funktioner som elevhälsa och ungdomsmottagningar har en viktig roll att spela i att kunna upptäcka våldsutsatthet hos barn och unga samt veta vart de kan hänvisa vidare vid behov.

Skyddat boende

Enligt Socialtjänstlagen⁸² framgår att socialnämnden ska sörja för, det vill säga tillgodose att den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp kan tas emot i ett skyddat boende.

I Socialstyrelsens intervjustudie⁸³ med socialsekreterare och personal på skyddat boende uppger respondenterna att inom hbtqi-gruppen var den vanligaste erfarenheten att de mötte homo- och bisexuella- cis-kvinnor och cis-män.

---

⁸¹ MUCF (2022)

⁸² Socialtjänstlag (2001:453)

⁸³ Socialstyrelsen (2024 a)

Socialsekreterarna i studien uppger att de kunnat hitta boendelösningar för de hbtqi-personer som haft behov av skydd när det varit aktuellt. Ju fler specifika behov en individ i behov av skydd har desto svårare är det dock att hitta ett skyddat boende. Generellt uppger respondenterna att det är svårare att hitta boenden för våldsutsatta män samt tillgänglighetsanpassade skyddade boenden. Kommunerna har andra lösningar än kollektivt boende för våldsutsatta personer generellt, främst nämns skyddslägenheter eller jourlägenheter.

I Socialstyrelsens intervjustudie uppger de anställda på skyddade boenden att de generellt har liten erfarenhet av att möta hbtqi-personer, men att de utgår från individens behov snarare än vilken grupp/grupper personen tillhör.

Flera respondenter uppger att socialtjänsten i uppdraget till skyddade boenden efterfrågar mer skydd än stöd idag jämfört med tidigare. Samtidigt nämner respondenterna att personerna som placeras ofta har ett större behov av stöd på grund av en mer komplex utsatthet, exempelvis en hedersproblematik.

I Socialstyrelsens kartläggning av skyddade boenden från mars 2024 anger 88 procent av de skyddade boendena att de tar emot hbtqi-personer, och 80 procent som samtidigt anger att de har kompetens inom området.⁸⁴ I samma kartläggning anger 54 procent av boendena att de tar emot män. Av intervjuerna i studien framkommer att det kan vara att de både tar emot och inte tar emot hbtqi-personer, exempelvis beroende på vilket juridiskt kön personen har.

Studier visar att de grupper som har svårast att få skyddat boende är homo- och bisexuella män, samt transpersoner.⁸⁵ Det är några av de boenden som Socialstyrelsen har intervjuat som inte tar emot män. På ett av dessa boenden tar de endast emot transkvinnor som bytt personnummer.

Forskning visar att kvaliteten varierar stort mellan skyddade boenden och att både färre samt kortare placeringar görs idag. Detta riskerar att medföra att våldsutsatta inte får det stöd och skydd de kan ha behov av.⁸⁶

De yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat har delade åsikter gällande målgrupper för skyddade boenden. Vissa uppger att de tycker att de boenden som finns idag ska bredda sina målgrupper och vissa anser att det bör öppnas skyddade boenden inriktade på hbtqi-personer alternativt skyddade boenden som tar emot enbart efter kön.

Civilsamhällets roll

Civilsamhällets organisationer har ett antal verksamheter som arbetar mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, för hbtqi-personers rättigheter och några specifika verksamheter för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer.

Civilsamhällesorganisationerna bedriver bland annat skyddat boende, stödverksamhet via samtalsstöd på plats, via telefon, via chatt och övrig form av stöd såsom exempelvis stöd vid rättegång.

Civilsamhället drivs av frivillighet och engagemang, och finansieras ofta via verksamhetsstöd, statsbidrag och avtal med kommuner, så kallat Idéburet offentligt partnerskap IOP.

---

⁸⁴ Socialstyrelsen (2024 b)

⁸⁵ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁸⁶ Hällen och Lagh (2023)

I Jämställdhetsmyndighetens intervjuer med yrkesverksamma framhåller ett flertal respondenter både inom offentlig verksamhet och civilsamhället att många ideella verksamheter är riktade mot cis-kvinnor och tjejer. Detta menar de leder till att stödet fungerar sämre för homo- och bisexuella män samt transpersoner som inte alltid inkluderas i kvinno- och tjejjourrörelsen. Flera respondenter uppger dock att deras bild är att fler verksamheter erbjuder stöd till en bredare målgrupp idag jämfört med tidigare. Exempelvis uppger en jour att sedan de bytte namn till ett transinkluderande namn hör fler stödsökande som identifierar sig som transpersoner av sig. De har aktivt arbetat med en inkluderande hemsida och tror att det är en framgångsfaktor.

Specifika verksamheter för hbtqi-personer utsatta för våld i en nära relation finns framför allt i storstäderna. Även om det kan finnas möjlighet till digitalt stöd nationellt så skiljer sig möjligheten åt att söka stöd på plats beroende på vart i landet man bor.

Många yrkesverksamma som Jämställdhetsmyndigheten har intervjuat framhåller att civilsamhällesorganisationer som arbetar för våldsutsatta hbtqi-personer fyller en viktig funktion och att stödet behöver vara tillgängligt nationellt. Deras intryck är att många våldsutsatta hbtqi-personer i första hand vänder sig till civilsamhället, och ofta till specifika hbtqi-organisationer, då de söker stöd.

Ett flertal intervjuade inom både civilsamhället och offentlig verksamhet uppger även att den långsiktiga finansieringen till verksamheter som erbjuder stöd till våldsutsatta hbtqi-personer behöver stärkas. En yrkesverksam inom offentlig verksamhet som Jämställdhetsmyndigheten intervjuat uppger att intresseorganisationer är en viktig samverkanspartner till dem via civilsamhällets direktkontakt med målgruppen.

Önskvärt stöd och skydd

Hbtqi-personer är inte en homogen grupp. Det behöver därför finnas många vägar in till stödet för våldsutsatta hbtqi-personer och trösklarna behöver vara låga för att komma i kontakt med stödverksamheter. Vissa studier visar att våldsutsatta hbtqi-personer gärna vill ha stöd av någon som själv är hbtqi-person, medan det för andra är viktigast att bli tagen på allvar och få hjälp utan att bli reducerad till sin sexuella orientering eller könsidentitet.⁸⁷

Det finns en skillnad mellan att få skydd i en akut situation, och stöd över tid i att bearbeta våldets konsekvenser. När det gäller akut skydd är det önskvärt med ett professionellt bemötande oavsett sexuell läggning eller könsidentitet, medan det under ett långsiktigt stöd önskas kompetens om livsvillkor för hbtqi-personer och våld i nära relationer.⁸⁸

För att nå våldsutsatta hbtqi-personer som inte är öppna med sin sexuella läggning behöver stödverksamheter aktivt visa att de har kompetens om målgruppen. Studier visar att i stödverksamhetens möte med våldsutsatta hbtqi-personer är det viktigt att lyssna, att stödja och att inte döma. Det finns ett behov av att få hjälp att bearbeta sina upplevelser och att bli stärkt. Det är viktigt som våldsutsatt hbtqi-person att bli bemött professionellt, och utifrån sina egna villkor.⁸⁹

I intervjustudien beskriver en respondent hur viktigt terapeutens bemötande var för att kunna bearbeta erfarenheter av våld:

---

⁸⁷ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁸⁸ Ovesen & Sörensdotter (2025)

⁸⁹ Ovesen & Sörensdotter (2025)

”Jag märkte att hon var väldigt angelägen och orolig att jag skulle gå tillbaka till den våldsamma relationen. Ändå gav hon mig öppna tips om hur jag kunde tänka snarare än att säga åt mig vad jag skulle göra. Det var mycket betydelsefullt.”

Respondent intervjustudie

I Jämställdhetsmyndighetens intervjuer med yrkesverksamma uppger flera respondenter att ett större helhetsgrepp behöver tas kring det offentliga stödet då många utsatta har behov av flera stödinsatser. Det är också viktigt att insatserna får ta tid.

ANALYS OCH SLUTSATSER

I detta kapitel presenteras Jämställdhetsmyndighetens samlade analys och slutsatser av de studier och de resultat som presenterats i tidigare kapitel.

Hur ser hbtqi-personers utsatthet och risk för utsatthet för våld i nära relationer ut?

Hbtqi-personer är en utsatt, icke-homogen grupp

Hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer är ett underbeforskat område och det finns inga definitiva siffror på omfattning. I Jämställdhetsmyndighetens sammanställning av olika studier och data tyder det på att målgruppens utsatthet för våld i nära relationer är utbredd, och att även om våldet ofta följer samma dynamik som i heterosexuella relationer kan våldsuttrycken skilja sig åt mellan undergrupperna inom paraply begreppet hbtqi. Bisexuella kvinnors höga grad av utsatthet är klarlagd i många studier. Även transpersoner lyfts fram som i hög grad våldsutsatta, men då gruppen ofta är liten vid prevalensstudier är det svårt att hitta robusta kvantitativa data.

Störst hinder för hjälpsökande tycks män och transpersoner ha då de befinner sig längst ifrån normen av vem som är i behov av samhällets stöd vid våldsutsatthet. Olika former av våldsutsatthet kan överlappa varandra då hbtqi-personer ofta möter mer diskriminering och våld generellt i samhället.

I samtliga konstellationer av relationer där data går att finna framgår det att män är överrepresenterade som våldsutövare, framför allt vid användande av fysiskt och sexuell våld. Våldet utövas mot partners oavsett kön.

Homo- och bisexuella män förefaller vara utsatta för en hög grad av sexuell och fysiskt våld som i dagsläget inte fångas upp.

Kunskapsluckorna är fortsatt stora kring hur förekomsten av hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer ser ut. När det gäller kunskapen om våld i nära relationer riktad mot personer med intersexvariation är den i det närmaste obefintlig.

Även gällande förekomsten av utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck bland hbtqi-personer är kunskapen begränsad. Våldsutsattheten förefaller vara hög och underlag visar på att unga hbtq-personer som lever i en hederskontext hindras från att forma sina liv utifrån sina egna önskemål, att de lever i otrygghet och är utsatta för psykiskt och fysiskt våld.⁹⁰

För att identifiera våld behöver olika kontexters specifika våldsuttryck förstås

För att öka kunskapen om olika gruppers våldsutsatthet behöver våldets uttrycksformer förstås utifrån den kontext där det utövas. Det är av stor vikt att identifiera specifika våldsuttryck som olika grupper riskerar att utsättas för.

Om det inte görs riskerar frågor om våldsformer vid omfattningsundersökningar formuleras på sätt som leder till att olika gruppers våldsutsatthet inte fångas upp, och att felaktiga uppgifter om den faktiska våldsutsattheten redovisas. Samhället kan då ha svårt att utforma de stödinsatser som behövs.

---

⁹⁰ Myndigheten för civilsamhälles- och ungdomsfrågor (2024)

En mer inkluderande förståelse av både begreppen *våld* och *nära relation* kan behövas för att i större utsträckning kunna identifiera olika gruppers våldsutsatthet. Exempelvis verkar utsattheten för sexuellt våld vara utbredd i tillfälliga relationer bland män som har sex med män. Om *nära relation* begränsas till att utesluta till exempel kortare sexuella relationer kan detta våld riskera att inte fångas upp.

Detsamma gäller för ungdomar med transidentitet, som i hög utsträckning utsätts för såväl fysiskt som psykiskt våld. Dessa ungdomars mående kan påverkas starkt av att utsättas för identitetsbaserade kränkningar och kontroll, till exempel av familj eller omgivning, vilket innebär kränkningar av den som avviker från normen.

NCK har fått i uppdrag att genomföra en ny befolkningsstudie. I syfte att förstå den faktiska omfattningen av hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation bör ett komplement ske till NCK:s uppdrag.⁹¹ Befolkningsstudier ger sällan stora underlag för grupper som är relativt små i befolkningen. Vissa grupper kan dessutom vara svåra att nå och bristande tillit till myndigheter kan bidra till en mindre benägenhet att delta i undersökningar. Därför rekommenderas att NCK utöver befolkningsstudien genomför en fördjupad studie om våld i nära relationer för hbtqi-populationen. Studien bör vara kvalitativ och kvantitativ där våldsutsatthet, våldets former, vem som är våldsutövare, hjälpsökande och önskat stöd undersöks. För att kunna få data för både hela hbtqi-gruppen samt för skillnader inom gruppen behöver ett intersektionellt perspektiv användas.

Vilka försvårande respektive underlättande faktorer finns för våldsutsatta hbtqi-personers stödsökande?

Svårigheter att identifiera hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation

Hbtqi-personer är en målgrupp som i låg omfattning söker sig till det formella stödet i samhället såsom socialtjänst eller kommuners samtalsmottagningar. Det finns flera förklaringar till det, bland annat att en beskrivning av våld i nära relationer som framför allt ett heterosexuellt fenomen leder till att både omgivningen i form av exempelvis anhöriga eller yrkesverksamma som arbetar inom stödverksamhet samt målgruppen själv har svårare att identifiera våldsutsattheten.

Även stereotypa föreställningar om kön hos yrkesverksamma kan påverka möjligheten att identifiera våldsutsatthet och påverka bemötandet för våldsutsatta hbtqi-personer i kontakt med stödverksamheter.

Studier visar att många hbtqi-personer inte förväntar sig ett gott bemötande från samhällets stödinsatser, då många har upprepade erfarenheter av kränkande och diskriminerande behandling. Att tillhöra en minoritetsgrupp i samhället kan leda till negativa effekter på hälsan och en generell livsstress över att ständigt behöva vara vaksam mot att bli diskriminerande bemött. Det kan också leda till att gruppen och sammanhanget får en starkare betydelse för individen. Vilket kan göra att individen får en stark lojalitet mot gruppen och inte vill berätta om något som kan påverka den redan utsatta gruppen än mer negativt.

Även exponering för omgivningens negativa bild av hbtqi-personer kan leda till att individen internaliserar den negativa bilden och i förlängningen att hen förtjänar att bli utsatt för våld. Skam och skuld över våldsutsattheten kan triggas av både våldsutövaren

---

⁹¹ NCK:s regleringsbrev 2025

samt av föreställda negativa fördomar om hbtqi-personer från samhället. Skam och skuld kan bidra till att ytterligare försvåra för den våldsutsatta att söka samhällets stöd.

Hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer verkar i högre utsträckning söka indirekt formellt stöd, via exempelvis hälso- och sjukvård. Det kan förutom svårigheter att identifiera våldet och bristande tillit till offentliga verksamheter också bero på bristande kännedom om tillgängliga stödinsatser.

Otydlig/bristfällig kommunikation om tillgängliga insatser

De verksamheter som erbjuder stöd och skydd till våldsutsatta kommunicerar inte i tillräckligt hög utsträckning att stödet som finns även innefattar hbtqi-personer. Vid en genomgång av kommuners hemsidor framkommer att drygt hälften saknar information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer och vilket stöd och skydd som finns att få. Flera av de yrkesverksamma som intervjuats som underlag till denna rapport har framhållt att de sällan kontaktas av våldsutsatta hbtqi-personer.

För att hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer ska veta vart de kan söka stöd och skydd behöver det tydligt kommuniceras.

Brist på riktade stödverksamheter

Det finns en brist på stödverksamheter som är riktade specifikt till hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer.

För att anpassa både generella, samt riktade stödverksamheter så att de kan möta målgruppens behov krävs forskning inom de områden där kunskapsluckor finns gällande hbtqi-personers utsatthet och utövande av våld i nära relationer. Forskningen bör ha ett särskilt fokus på hbtqi-personers upplevelser av att söka och ta emot stöd.

Undergrupperna inom parapy begreppet hbtqi skiljer sig åt och har inte alltid samma behov. Forskningen behöver därför titta på grupperna var för sig. Det behövs en specifik forskningsinsats som rör personer med intersexvariation och deras erfarenheter av våld i nära relationer.

Då hbtqi-personer ofta söker indirekt hjälp via exempelvis kuratorer, socialsekreterare, psykologer hälso- och sjukvårdspersonal och elevhälsopersonal behöver praktikernas kompetens och kompetensbehov undersökas.

Jämställdhetsmyndighetens verksamhetsbidrag för visst våldsförebyggande arbete ska stärka det våldsförebyggande arbetet och främja utvecklingen av evidensbaserade insatser. Därför prioriteras verksamhet som till exempel utvärderas genom samverkan med ett lärosäte. Det här ser vi som en framgångsfaktor i arbetet för en evidensbaserad praktik vilket skulle kunna omfatta fler statsbidrag inom området, till exempel då det gäller att utveckla stödverksamheter på sätt som bäst möter hbtqi-gruppernas behov.

Vad finns det för insatser för våldsutsatta hbtqi-personer och hur fungerar dessa?

Insatser inom offentlig verksamhet

De stödverksamheter som finns inom offentlig verksamhet för personer utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, såsom stödmottagningar eller skyddat boende, ska finnas tillgängliga för alla oavsett sexuell läggning eller könsidentitet. Dock visar underlagen till denna rapport att offentliga stödverksamheter sällan planeras efter målgruppen hbtqi-personers behov och att informationen ofta är bristfällig om att befintligt offentligt stöd även omfattar hbtqi-personer. Studier visar att

verksamheter som arbetar med stöd till våldsutsatta ofta saknar kunskap om hbtqi-personers villkor och inte når målgruppen. Verksamheter som arbetar med stöd till hbtqi-personer saknar i vissa fall kunskap om våld i nära relationer.

Samhället har ett ansvar att utveckla sina stödinsatser, med ett fokus på kunskapsutveckling för samtliga stödverksamheter. Genom att investera i kompetenshöjning kan bland annat förtroendet höjas för offentlig verksamhet och öka målgruppens benägenhet att söka stöd. Men samhället behöver också utveckla sitt stöd för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer med fler riktade stödverksamheter. Stödet behöver vara likvärdigt för alla oberoende på var i landet den stödsökande bor.

Personal på skyddade boenden uppger⁹² att de utgår från individens behov snarare än vilken grupp personen tillhör, exempelvis om personen är hbtqi-person. Studier visar dock att kunskapen om hbtqi-personer och deras livsvillkor kopplat till våld i nära relationer ofta brister. Socialstyrelsens studie visar också att inte alla hbtqi-personer får tillgång till boende, framför allt inte våldsutsatta män och transpersoner.

Det är positivt att personal som arbetar med skyddsökande på skyddat boende fokuserar på individens behov snarare än grupptillhörigheten. Det är dock av största vikt att skyddsökande hbtqi-personer vid en insats om skyddat boende får tillgång till det skydd och stöd som de har behov av oavsett boendeform. Den psykosociala stödfunktionen behöver säkerställas då individuella lösningar används. Kunskap om hbtqi-personers livsvillkor blir i detta fall av största vikt. Det gäller framför allt för grupper av individer som det idag är svårt att hitta boenden till.

Civilsamhällets insatser

Civilsamhällesorganisationer tillhandahåller verksamheter riktade till specifika målgrupper, exempelvis RFSL:s stödmottagningar, och tjej- och transjourer som bland annat riktar sig till vissa grupper utsatta för våld i nära relationer inom paraplybegreppet hbtqi. Vår analys är att dessa stödverksamheter ofta har ett högre förtroende hos våldsutsatta hbtqi-personer än vad offentlig verksamhet har. Civilsamhället kompletterar i hög grad det offentliga stödet, och det är idag framför allt inom civilsamhället som det långvariga stödet till våldsutsatta hbtqi-personer ges.

Dock är tillgången på riktade stödverksamheter ojämnt fördelade över landet och finns framför allt tillgängliga i storstadsområden. Civilsamhällets verksamheter finansieras ofta genom projektmedel, vilket kan leda till en osäkerhet i finansiering över tid. För att utveckla stödet till hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer behöver stödverksamheter som riktar sig till målgruppen ges stabila ekonomiska förutsättningar.

Socialstyrelsen har tidigare haft ett statsbidrag för Brottsofferverksamhet riktad till hbtqi-personer som utsatts för våld i en nära relation inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. 2022 slogs flera statsbidrag ihop till ett samlat statsbidrag för brottsofferverksamhet där stöd till hbtqi-personer är en del, men inga medel är öronmärkta för målgruppen.

Det behöver tydliggöras att det är möjligt för verksamheter som erbjuder stöd till hbtqi-personer utsatta för våld i nära relation att söka detta statsbidrag via Socialstyrelsen.

---

⁹² Socialstyrelsen (2024 a)

Styrningen av arbetet nationellt implementeras inte fullt ut lokalt

Det finns en nationell strategi för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter⁹³ och en nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer⁹⁴. Till båda dessa hör handlingsplaner respektive åtgärdsprogram som pekar ut åtgärder⁹⁵.

Gällande den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer framgår det att strategin även inkluderar hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation. Dock visar studier och uppföljning av implementeringen av strategin att genomförandet och arbetet främst fokuserar på mäns våld mot kvinnor i nära relation. Detta gäller bland annat inom utbildning och examineringen av de program som innehar examensmålet att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Detta leder till att studenterna när de når yrkeslivet inte har kompetens att upptäcka, bemöta och förebygga allt våld i nära relationer. Kunskap om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer är ett område som tenderar att inte inkluderas.

För att följa upp att de åtgärder som är kopplade till det jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra har avsedd verkan bör implementeringen av examensmålet att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer utvärderas. I utvärderingen ser Jämställdhetsmyndigheten att det finns behov av att undersöka hur hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer beaktas. För att veta mer om detta bör lärosätena genomföra utvärderingar av hur examensmålet tas omhand och hur hbtqi-personer inkluderas eller inte. Universitetskanslersämbetet, UKÄ bör beakta detsamma i de fall examensmålet är i fokus för en utbildningsutvärdering eller om en bredare, mer tematiskt inriktad utvärdering görs, där exempelvis införandet av nya examensmål i utbildningar undersöks och där frågor ställs om hur lärosäten tar sig an olika aspekter av nyligen införda examensmål.

Examensmålet att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer bör införas i fler yrkesutbildningar. Grevio skriver i sin tematiska rapport om Sveriges arbete med efterföljande av Istanbulkonventionen att de är bekymrade över att det i dagsläget inte finns obligatorisk utbildning om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer på vare sig högre utbildningsnivå eller för redan yrkesverksamma lärare. Grevio påpekar att det kan leda till att lärare inte har kunskaper till att lära ut de frågor som listas under artikel 14 i konventionen⁹⁶ såsom jämställdhet och våld i nära relationer, samt att lärares förmåga att identifiera potentiella våldsutsatta i skolmiljön påverkas.

UKÄ:s kartläggning från 2022⁹⁷ av hur kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer inkluderas i femton utbildningar visar att de program som tilldelats examensmålet i större utsträckning utbildar inom området. Införandet av ett examensmål har således effekt. I enlighet med slutsatser och rekommendationer från tidigare

---

⁹³ Regeringen (2014)

⁹⁴ Regeringen (2016)

⁹⁵ Regeringskansliet, Arbetsmarknadsdepartementet (2024); Regeringen (2025)

⁹⁶ *Parties shall take, where appropriate, the necessary steps to include teaching material on issues such as equality between women and men, non-stereotyped gender roles, mutual respect, non-violent conflict resolution in interpersonal relationships, gender-based violence against women and the right to personal integrity, adapted to the evolving capacity of learners, in formal curricula and at all levels of education.*

⁹⁷ Nyman, M, Lundberg A, Sundberg K, Elenäs J, Sweco (2022)

rapporter⁹⁸ ser vi ett behov av att kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer inkluderas inom fler utbildningar och på fler nivåer. Kunskaperna behöver tydligt omfatta våld mot hbtqi-personer.

Skolan har en unik möjlighet att möta unga och att både upptäcka samt ingripa vid såväl våldsutsatthet som våldsutövande. Ett flertal lärarutbildningar⁹⁹ har ett examensmål om identitet, sexualitet och relationer. Vi ser att kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer är en förutsättning för att kunna undervisa om sexualitet, samtycke och relationer. Därför vill vi betona vikten av att samtliga lärarutbildningar tilldelas examensmålet om att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

I enlighet med tidigare rapporter¹⁰⁰ ser vi att kunskapsluckor och utbildningsbehov om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer förefaller vara som störst när det gäller våldsutsatthet i kombination med annan särskild utsatthet. Det fastslås att det inte kan anses som tillräckligt att enbart arbetsgivare, såsom kommuner och regioner tillgodoser sina medarbetares behov av kunskaps- och metodstöd. Yrkesverksamma behöver även få grundläggande kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer under sin grundutbildning.

Vi ser därför ett behov av att kunskaper om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer med ett särskilt fokus på hbtqi-personers livsvillkor ingår i relevanta grundutbildningar på gymnasieskolan och Komvux samt i Yrkehögskolans utbildningar.

Vad finns det för behov av insatser riktade till våldsutsatta hbtqi-personer samt berörda yrkesgrupper?

Kompetensutveckling

Det finns behov av kunskapshöjning bland yrkesverksamma som möter hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer.

Många våldsutsatta hbtqi-personer söker stöd indirekt för symptom på våldet i stället för att våldet i sig är en uttalad orsak. Det är därför avgörande att yrkesverksamma som kan komma att möta våldsutsatta har kunskap om hur våld kan ta sig uttryck i hbtqi-personers relationer. De behöver också ha kunskap om hur olika faktorer såsom ålder, funktionsnedsättning och förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck kan påverka hur våldsutsatthet ter sig för hbtqi-personer.

Kunskapen behöver också omsättas till ett bemötande som säkerställer att hbtqi-personer som söker stöd och/eller skydd vid utsatthet för våld i nära relation inte riskerar att bli bemötta på ett diskriminerande sätt samt får relevant och icke-diskriminerande stöd och skydd. Kunskapen behöver höjas hos samtliga instanser som möter individer, inom socialtjänst, hälso- och sjukvård och rättsväsende. Idag brister samhället i det ansvaret. Kompetensutveckling behöver planeras och genomföras inom ordinarie strukturer.

Merparten av landets kommuner har anslutit sig till Yrkesresan som syftar till att fungera som en introduktion och kompetensutveckling till socialtjänstens medarbetare. Yrkesresor finns riktade till *barn och unga* (myndighetsutövning), *funktionshinder*

---

⁹⁸ Jämställdhetsmyndigheten (2024 c)

⁹⁹ Yrkesläroexamen, grundläroexamen, ämnesläroexamen

¹⁰⁰ Jämställdhetsmyndigheten (2023 b)

(utförarverksamheter), *skadligt bruk och beroende* (myndighetsutövning), *äldreomsorg* (utövarverksamheter samt *funktionshinder* (myndighetsutövning). Då de fem yrkesresorna når ut mycket brett bör samtliga innehålla utbildningsmoment om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer med ett särskilt fokus på hbtqi-personer.

Hälso- och sjukvårdspersonal använder sig bland annat av kunskapsstyrningssystem samt nationella programområden för att söka kunskap. Kunskapsstöd behöver innehålla kunskap om våld i nära relationer och hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer och dess hälsokonsekvenser. Våld i nära relationer kan inte behandlas som en fristående fråga utan behöver inkluderas i alla områden som det kan förekomma inom. SKR rekommenderas att se över de nationella programområdena med fokus på hur mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer och vid hedersrelaterat våld och förtryck mot hbtqi-personer kan inkluderas.

Samhällets ansvar att inkludera samtliga våldsutsatta i det stöd som finns

Offentlig verksamhet har ett ansvar att anpassa arbetet mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer så att hbtqi-personer inkluderas, och att säkerställa att kunskap och kompetens finns inom relevanta verksamheter samt att kommunicera detta.

Enligt 2 kap 8 § HSLF-FS 2022:39 framgår att socialnämnden bör, såväl vid planering av verksamheten som i enskilda ärenden, beakta den särskilda utsatthet eller sårbarhet som en våldsutsatt kan ha på grund av bland annat kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning.

Offentlig verksamhet behöver implementera kunskap om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer i högre utsträckning, med hänseende till målgruppens rättigheter. Bland annat Socialstyrelsen har ett pågående uppdrag att underlätta arbetet med föreskrifterna i praktiken inom hälso- och sjukvård, tandvård och socialtjänst.¹⁰¹ I genomförandet av uppdraget rekommenderas Socialstyrelsen därför att särskilt titta på hur socialnämnderna vid implementering av föreskrifterna rörande planering och i enskilda ärenden kan beakta hbtqi-personers livsvillkor.

Arbetet bör sedan följas upp för att se om fler socialnämnder implementerat föreskrifterna. Om så inte skett bör Socialstyrelsen se över om det finns behov av att revidera HSLF-FS 2022:39 för att förstärka arbetet när det gäller hbtqi-personer som är utsatta för våld i nära relation, t.ex. genom att se över om vissa av de allmänna råden borde göras om till föreskrifter. Att stärka föreskrifter och allmänna råd främjar även IVO:s tillsyn av socialtjänstens handläggning av ärenden som rör våld i nära relationer.

Samverkan behöver säkerställas mellan aktörer som bedriver generella stödinsatser, såsom exempelvis socialtjänst, och verksamheter som bedriver riktad verksamhet för hbtqi-personer och på så sätt innehar kompetens. Samverkan är viktig för att generella stödinsatser ska få ett hbtqi-perspektiv vid planerande och genomförande av verksamhet.

Upptäckt av våldsutsatthet

Det är av stor vikt att det finns rutiner och riktlinjer för arbetet med att upptäcka erfarenhet av våld i nära relation, både i verksamheter på nationell, regional och kommunal nivå. Våld i nära relationer behöver göras pratbart.

---

¹⁰¹ A2022/01028

Jämställdhetsmyndigheten har mellan åren 2019–2024 respektive 2022–2024 samordnat regeringsuppdragen om *ökad upptäckt av våld*¹⁰² samt att *öka kunskapen om hur våld i nära relationer påverkar arbetsplatsen*¹⁰³.

Ökad upptäckt av våld i samhället är en viktig utgångspunkt för att kunna erbjuda stöd- och skydd till våldsutsatta och stöd i att förändra sitt beteende till våldsutövare.

Hbtqi-personer kan behöva andra beskrivningar av våld för att identifiera sin egen utsatthet för våld i nära relationer och våldet behöver förstås utifrån den kontext som det utövas i. I syfte att upptäcka hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relation bör bedömningsinstrument för att ställa frågor om våld anpassas, så att målgruppen kan identifiera sig i det våld som frågas om.

Verksamheter inom hälso- och sjukvård som riktar sig specifikt till hbtqi-personer men som inte har specifika uppdrag som rör våld i nära relationer, till exempel hud- och könsmottagningar för män som har sex med män och könsidentitetsmottagningar, har potentiellt god möjlighet att upptäcka våldserfarenheter. Dessa verksamheter är viktiga då de i hög grad möter målgruppen. Ett systematiskt arbete för att upptäcka våld behöver utvecklas i dessa verksamheter. Genom att fråga systematiskt om våldserfarenheter kan fler hbtqi-personers våldsutsatthet identifieras.

Det behöver också ges bättre möjligheter till rådgivning, hänvisning vidare vid behov till riktad verksamhet för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relation och att det förebyggande arbetet utvecklas och prioriteras.

Både målgruppen hbtqi-personer själva samt yrkesverksamma måste veta var stöd och skydd vid utsatthet för våld i nära relationer finns och hur de kan komma i kontakt med stödverksamheter.

Regioner och kommuner uppmanas att sammanställa och sprida information om nationella, regionala och kommunala stödverksamheter som finns för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer, riktade till såväl yrkesverksamma som målgruppen. Sammanställningen bör inkludera både generella stödverksamheter samt stödverksamheter riktade specifikt till hbtqi-personer. Detta i syfte att förtydliga var stöd finns för målgruppen.

Skydd och stöd och vikten av civilsamhällets verksamheter

Insatser vid behov av skydd, och vid behov av stöd skiljer sig åt. I en akut situation där skydd behövs vid våldsutsatthet måste insatsen ske direkt. Det är viktigt att bemötandet och skyddsinsatsen anpassas efter individens specifika behov och att den är öppen och inkluderande, för att undvika att den våldsutsatta avbryter hjälpsökandet.

Vid mer långvarigt stöd för våldsutsatta med fokus på bearbetning är det av större vikt att den yrkesverksamma har specifik hbtqi-kompetens för att kunna förstå den våldsutsatta individens livssituation.

Stödverksamheter behöver ha låga trösklar och det måste finnas flera ingångar till hjälp. Det är av vikt att det finns möjlighet att söka stöd både via generella stödverksamheter samt stödverksamheter riktade mot målgruppen våldsutsatta hbtqi-personer.

Samverkan mellan kommuner och andra instanser såsom civilsamhällesorganisationer behöver ske i högre utsträckning än i dagsläget. Detta så att det finns olika möjligheter

---

¹⁰² Jämställdhetsmyndigheten (2022)

¹⁰³ Jämställdhetsmyndigheten (2024 a)

att söka stöd, bland annat via annan kommun än hemkommunen. Det kan vara extra viktigt i små kommuner.

Det behöver vara enkelt att få stöd även när en person inte är säker på om det är våld i en nära relation som den utsätts för, utan till exempel har börjat fundera på om relationen är osund.

I dagsläget är det få hbtqi-personer som söker sig direkt till det offentliga stödet som finns via socialtjänst. Civilsamhällesorganisationer fyller en viktig funktion som en första och ibland enda stödfunktion, samt som en lots i de fall då den stödsökande är i behov av samhällets insatser. Det är därför av vikt att skapa långsiktiga förutsättningar för civilsamhällets stödverksamhet.

Det behöver säkerställas att stöd finns tillgängligt både nationellt, regionalt och kommunalt. Detta kan med fördel genomföras genom att säkerställa tillgång till digitalt stöd. Många, framför allt unga personer föredrar att söka stöd via en chatt och det säkerställer också att de som bor i glesbygd och inte kan söka stöd på en mottagning omfattas. Digitalt stöd bör kunna erbjudas både individuellt och i grupp, samt vara långvarigt. Jämställdhetsmyndigheten ser positivt på att NCK kommer att starta en chattfunktion kopplat till sina stödlinjer. Det kan, för vissa grupper, upplevas som enklare att söka stöd via en anonym chatt jämfört med anonyma telefonsamtal. Chatten möjliggör därmed för fler att söka stöd vid våldsutsatthet.

Medvetandehöjning om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer

Medvetenheten om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer är låg. För att öka kunskapen och medvetenheten om våldsutsatta hbtqi-personer bör upprepade samhällskampanjer där fler relationer och könsidentiteter representeras genomföras. Detta skulle bidra till att synliggöra hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer samt bredda bilden av vem som riskerar att utsättas för eller utöva våld. Samhällskampanjer kan riktas till både allmänheten, yrkesverksamma samt målgruppen själva.

Utvecklat arbete för att få våldsutövare att ändra sitt beteende

För ett verkningsfullt arbete mot våld i nära relationer behöver våldsutsatta få det stöd och skydd som de behöver för att lämna och bearbeta den våldsamma relationen. Parallellt med det behöver den som utövar våld få stöd att upphöra med att vara våldsam. Både i bemötandet av våldsutsatta och våldsutövare krävs kunskap om hbtqi-personers livsvillkor.

Socialstyrelsen har ett nationellt ansvar att samordna kunskapsutveckling gällande det återfallsförebyggande arbetet med våldsutövare, det är främst inriktat på socialtjänsten. Det är av vikt att Socialstyrelsen inkluderar hbtqi-personer som utövar våld i nära relation i sin kunskapsutveckling.

REKOMMENDATIONER

Utifrån de slutsatser som presenterats i tidigare kapitel rekommenderar Jämställdhetsmyndigheten följande, i syfte att förbättra stödet för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

Öka kunskapen om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer

- Samtliga lärarprogram bör inkluderas i högskoleförordningen om det obligatoriska examensmålet att visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
- Skolverket föreslås få i uppdrag att i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten se över möjligheten att inkludera kunskaper om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck i relevanta grundutbildningar inom gymnasieskolan och Komvux. Kunskaperna behöver tydligt omfatta hbtqi-personers utsatthet. Uppdraget bör inkludera en analys av vilka relevanta utbildningar som berörs.
- Myndigheten för yrkeshögskolan föreslås få i uppdrag att i samverkan med Jämställdhetsmyndigheten, se över de befintliga föreskrifterna för tandsköterska, stödpedagog inom funktionshinderområdet, socialpedagog och specialistundersköterska inom vård och omsorg av äldre, i syfte att inkludera kunskaper om mäns våld mot kvinnor, våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck. Kunskaperna behöver tydligt omfatta hbtqi-personers utsatthet.
- Regeringen bör uppdra åt NCK att i genomförandet av en ny befolkningsstudie om våldsutsatthet inkludera hbtqi-gruppen.

Identifiera hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer

- Regeringen bör uppdra åt fler klientnära myndigheter att arbeta för en förbättrad upptäckt av våldsutsatthet och våldsutövande, i nära relation och vid hedersrelaterat våld och förtryck, som tydligt inkluderar hbtqi-personer, både till personer de möter i sin yrkesroll och ur ett arbetsgivarperspektiv till medarbetare.
- Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att se över Freda-kortfrågor i syfte att fånga upp hbtqi-personers våldsutsatthet.
- Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att undersöka vilka förutsättningar som behövs, samt ge stöd till verksamheter inom hälso- och sjukvården, exempelvis mottagningar för män som har sex med män och könsidentitetsmottagningar, att införa att systematiskt fråga om utsatthet för våld i nära relationer.

Adekvat stödverksamhet för hbtqi-personer utsatta för våld i nära relationer

- NCK föreslås få i uppdrag att följa upp och utvärdera implementeringen av chattfunktionen med ett särskilt fokus på om möjligheten att söka stöd via chatt ökar antalet stödsökande hbtqi-personer.

Stöd till hbtqi-personer som utövar våld i nära relationer

- Socialstyrelsen föreslås få i uppdrag att se över hälso-och sjukvårdens arbete och ansvar för att upptäcka och erbjuda behandling till hbtqi-personer som utövar våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

Dialogmöten och intervjuer

1. 1000 Möjligheter, Unga relationer 2024-05-16
2. Brottsofferjouren i Göteborg 2024-04-10
3. Fempowerment 2024-04-24
4. Förenade jourer 2024-04-25
5. HBTQI-rådet Göteborg 2024-04-18
6. LHB-förbundet 2024-05-03
7. RFSL Göteborg 2024-05-02
8. RFSL Skåne 2024-05-16
9. RFSL Stockholm 2023-12-08 + 2024-02-26
10. RFSL Ungdom 2024-05-02
11. Somaya stödjour 2024-03-04
12. Stjärnjouren 2024-05-03
13. Svenska kyrkan/ EKHO 2024-04-22
14. Tjejers rätt i samhället, TRIS 2024-01-17
Tjej- och transjouren i Lund 2024-03-13
15. Uppsala tjej- och transjour 2024-03-21
16. Unizon 2024-03-08 (Obs annat datum?)
17. Uppsala Kvinnojour 2024-05-15
18. Akademiska sjukhuset, Könsidentitetsmottagningen 2024-10-24
19. Akademisk primärvårdscentrum 2024-11-06
20. Arvika kommun 2024-11-08
21. Hammarö kommun 2024-10-10
22. Jönköping kommun 2024-10-24
23. Karolinska institutet, Andrologen/Anova 2024-11-14
24. Migrationsverket 2024-05-27
25. Mikamottagningen Göteborg 2024-09-10
26. Munkfors kommun 2024-10-29
27. Myndigheten för Delaktighet, MFD, samråd 2024-05-20
28. Origo 2024-04-23
29. Polisen 2024-03-21
30. Regionalt Stödcentrum Heder 2024-04-23
31. Region Dalarna (Elevhälsa) 2024-10-29
32. Sahlgrenska sjukhuset, Gayhälsan 2024-11-11
33. Föreningen för Sveriges Ungdomsmottagningar, FSUM 2024-10-04
34. Västra Götalandsregionens kompetenscentrum om våld i nära relationer, VKV 2024-10-21
35. Örnsköldsvik kommun 2024-10-17
36. Avstämningar MUCF 2025-03-18, 2025-09-23, 2025-11-18

ENGLISH SUMMARY

The present report focuses on the exposure of LGBTQI people to intimate partner violence, analysing the need for interventions on behalf of this target group. The report makes recommendations on interventions for both the target group and relevant professions, as well as future knowledge development in the field. Several data collection methods have been used, including a research overview and knowledge compilation on the exposure of LGBTQI people to intimate partner violence and their experiences when seeking support, and an interview study with LGBTQI people who have been subjected to violence.

The results reveal that the exposure of LGBTQI people to intimate partner violence is an under-researched area and that there are no definitive figures describing the scope of the problem. Previous studies do however show that LGBTQI people are subjected to intimate partner violence to a high degree, especially bisexual women. Transgender people are also highlighted as a highly exposed group, although this is difficult to verify as the group is often small in studies of prevalence. Men are overrepresented in the studies that investigate the sex of perpetrators.

A contextual understanding of forms of violence is important in order to capture exposure to violence. For example, homosexual and bisexual men appear to be exposed to high levels of sexual and physical violence in short-term relationships.

When victims of intimate partner violence, LGBTQI people are less inclined to seek help through formal channels such as social services or shelters. There are a number of aggravating circumstances that make it difficult for LGBTQI people to both acknowledge their own exposure to intimate partner violence and to seek society's support and protection. Many LGBTQI people seek support indirectly, i.e., they seek help for the symptoms of violence rather than the root causes. It is therefore crucial that professionals who encounter the victims of violence have knowledge about the ways in which violence may be manifested in LGBTQI people's intimate relationships.

The support available from public-sector organisations is generally normatively designed and fails to effectively communicate that it is also available to the LGBTQI community.

To increase the detection of violence against LGBTQI people in society, knowledge about intimate partner violence must be increased. This knowledge also needs to be translated into a reception that ensures that LGBTQI people are not at risk of being treated in a discriminatory manner.

It is vital that questions about exposure to violence, both as a victim and as a perpetrator, are asked by professional of their clients, and by managers of their staff. Both procedures for asking questions about violence and assessment instruments must be adapted to the target group.

There is widespread ignorance among professionals regarding where they should refer LGBTQI people who have been subjected to violence.

Interventions when protection is needed differ from those when support is needed. In an emergency, when protection is needed without delay, intervention must be immediate. To avoid the victims of violence terminating their search for help, it is vital that the reception and the support they receive is adapted to their specific needs, and that it is open and inclusive.

In the case of long-term support to help those subjected to violence to process their experiences, it is of the utmost importance that the professional has specific LGBTQI competence if they are to understand the individual's life situation.

Support activities must have a low threshold and there must be multiple ways to access help. Access to support and protection currently differs from one part of the country to another. Civil society organisations fulfil a vital function as a first, and sometimes only, line of support, and as a guide if the individual seeking support is in need of societal intervention.

To increase support for LGBTQI people who are subjected to intimate partner violence, the Swedish Gender Equality Agency makes the following recommendations:

- All teacher training programmes should include the intended learning outcome in the System of Qualifications, Annex 2 to the Swedish Higher Education Ordinance, of demonstrating knowledge of men's violence towards women and violence in close relationships.
- The Swedish National Agency for Education should be given the assignment to collaborate with the Swedish Gender Equality Agency on reviewing the possibility of including knowledge of men's violence against women, domestic violence and honour-related violence and oppression in relevant programmes in upper secondary schools and municipal adult education (Komvux). This knowledge needs to explicitly cover the exposure of LGBTQI people. The assignment should include an analysis of which programmes are relevant in this regard.
- The Swedish National Agency for Higher Vocational Education should be given the assignment to collaborate with the Swedish Gender Equality Agency on reviewing existing regulations for dental nurses, teaching assistants working in the disability field, social pedagogues, and specialist licensed practical nurses working in elderly care, in order to include knowledge of men's violence against women, domestic violence and honour-related violence and oppression in training programmes. This knowledge needs to explicitly cover the exposure of LGBTQI people.
- The Government should task the National Centre for Knowledge on Men's Violence Against Women (NCK) with conducting a new population study of exposure to violence including the group LGBTQI people.
- The Government should give an assignment to more government agencies that have day-to-day contact with clients to improve the detection of intimate partner violence in both victims and perpetrators – explicitly including LGBTQI people – both among those they encounter in their professional role and among staff in the role of employer.
- The National Board of Health and Welfare should be given the assignment of reviewing the FREDA risk assessment instrument in order to assess the exposure of LGBTQI people to violence.

- The National Board of Health and Welfare should be given the assignment of investigating the necessary preconditions for introducing systematic questioning about exposure to intimate partner violence by healthcare providers, such as clinics for men who have sex with men and gender identity clinics, and supporting these organisations.
- The NCK should be given the assignment of following up and evaluating the implementation of chat functions, with the emphasis on whether the opportunity to seek support via a chat function increases the number of LGBTQI people seeking support.
- The National Board of Health and Welfare should be given the assignment of reviewing the work and responsibilities of healthcare providers to detect and offer treatment to LGBTQI people who perpetrate intimate partner violence and honour-related violence and oppression.

REFERENSER

- ALLM 2023/205. Regeringsuppdrag till Jämställdhetsmyndigheten att kartlägga hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer och analysera behov av insatser.
- A2022/01028. Uppdrag till Socialstyrelsen och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering att stödja genomförandet inom vård och omsorg av den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.
- Brandén, J., Nilsson, L. M., Burman, M., San Sebastian, M., & Stoor, J. P. (2024). *Våld mot samiska kvinnor*. Umeå University. [FULLTEXT01.pdf](#)
- Brottsförebyggande rådet (2024). *Brott i nära relation. Kartläggning av utsatthet under 2022 och under livstiden*. 2024:4.
- Brottsförebyggande rådet (2024). *Personer misstänkta för hbtqi-relaterade hatbrott*. [Personer misstänkta för hbtqi-relaterade hatbrott](#)
- Carlsson, N. (2023). *Lärosätenas utbildningsbehov i frågor om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*. Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.
- Carlström, C. (2023) *En villkorad gemenskap - Hbtq, sexualitet och kristen frikyrklighet*. Makadam förlag
- Europarådet (2011). *Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet*. Europarådets fördragsserie – nr 210 [Publications Office](#)
- Folkhälsomyndigheten (2015). *Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner*. [Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner - en rapport om hälsoläget bland transpersoner i Sverige](#)
- Folkhälsomyndigheten (2020). *Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter bland homo och bisexuella samt transpersoner: Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2017*.
- Folkhälsomyndigheten (2024) *Hälsa och livsvillkor bland äldre hbtq-personer. En kartläggande litteraturöversikt av svensk forskning 2012–2022*. Folkhälsomyndigheten. [Hälsa och livsvillkor bland äldre hbtq-personer – En kartläggande litteraturöversikt av svensk forskning 2012–2022 — Folkhälsomyndigheten](#)
- Folkhälsomyndigheten (2025). *Nationella folkhälsoenkäten ”Hälsa på lika villkor?”* [Nationella folkhälsoenkäten ”Hälsa på lika villkor?” — Folkhälsomyndigheten](#)
- GREVIO (2024). *Building trust by delivering support, protection and justice. Sweden. First thematic evaluation report*. Secretariat of the monitoring mechanism of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence, Council of Europe. Strasbourg [1680b29c62](#)

GREVIO (2019). *GREVIO's (Baseline) Evaluation Report on legislative and other measures giving effect to the provisions of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention) SWEDEN*. Secretariat of the monitoring mechanism of the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence. Strasbourg [168091e686](#)

Holmberg, C. (2022). *Genväg till forskning nr 17. Kunskapsläget om våld i samkönade och transpersoners relationer*, Göteborg: Västra Götalandsregionen.

Holmberg, C & Stjernqvist, U. (2007). *Samkönat partnervåld - Vad är det och vilket stöd behövs?* Kvinnovetenskaplig tidskrift, (4), 50–65.

<https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:mau:diva-1121> HSLF-FS 2022:39

HSLF-FS 2022:39. *Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer*

Hällén, L & Lagh, R (2023-10-09). *Våld i nära relationer. Avsnitt 60, Skyddade boenden. #60 Skyddade boenden - Våld i nära relationer | Lyssna här | Poddtoppen.se*

Inspektionen för vård och omsorg (2024) *Tillsyn av socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. Slutredovisning av regeringsuppdrag A2021/01714. Mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck*

Jernbro, C & Landberg, Å. (2024). *Våld i ungas nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset & Jämställdhetsmyndigheten. [våld-i-ungas-nära-relationer-digital.pdf](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2022) *Samverkan för upptäckt av våld*. 2022:9. <https://jamstalldhetsmyndigheten.se/media/wkbfugj3/samlad-redovisning-uppdrag-om-%C3%B6kad-uppt%C3%A4ckt-av-v%C3%A5ld-m-m-2019-2021.pdf>

Jämställdhetsmyndigheten (2023 a). *Huvudrapport. Kartläggning av kommuners arbete mot mäns våld mot kvinnor*. Jämställdhetsmyndigheten & Länsstyrelserna [huvudrapport-kommunenkat.pdf](#).

Jämställdhetsmyndigheten (2023 b). *Kunskap om våld avgörande för rätt bemötande. Slutredovisning av uppdraget att identifiera kunskapsluckor och kartlägga utbildningsbehov hos yrkesverksamma som möter våldsutsatta i särskilt utsatta livssituationer*. 2023:19. [Rapport 2023:19 Kunskap om våld avgörande för rätt bemötande](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2023 c) *Sexuell exploatering av barn och unga – en fördjupad kunskapsöversikt för dig som vill förstå, förebygga och upptäcka sexuell exploatering. sexuell-exploatering-av-barn-och-unga-en-fordjupad-kunskapsöversikt-23-10-17*

Jämställdhetsmyndigheten (2024 a). *Frågor som alla chefer borde ställa. Våld i nära relationer är en chefsfråga*. 2024:2. [Frågor som alla chefer borde ställa](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2024 b). *Kartläggning av kurslitteratur*

Analys av hur svenska universitet tar upp kartläggningsuppdragens grupper i sina läroplaner [Intern rapport].

Jämställdhetsmyndigheten (2024 c). *Utbildning leder till ökad upptäckt av våld. Slutrapport av uppdraget att stödja lärosäten kring mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*. 2024:6. [Rapport](#)

Jämställdhetsmyndigheten (2025 a) *Genomsökning av kommuners hemsidor* [Intern promemoria]

Länsstyrelsen Skåne (2018) *Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer*. [Intersektionella perspektiv på våld i nära relationer](#)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (2024). "Det får inte existera" Om unga hbtq-personers utsatthet för hedersrelaterat våld och förtryck samt omvändelseförsök. Redovisning av regeringsuppdrag Ku2022/01123. [rapport-hbtq-heder-webb.pdf](#)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (2022) *Unga hbtq-personers utsatthet för omvändelseförsök i Sverige*. [Unga hbtq-personers utsatthet för omvändelseförsök i Sverige | MUCF](#)

NCK (2025). *Hbtqi-personers utsatthet för partnervåld. Kunskapsbrist och stereotyp bemötande*. [Hbtqi-personers utsatthet för partnervåld - Uppsala universitet](#) [2025-01-29]

Nyman, M, Lundberg A, Sundberg K, Elenäs J, Sweco (2022) *Hur mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer beaktas i högre utbildning. Rapportering av ett regeringsuppdrag*. Universitetskanslersämbetet

OHCHR (2025). *Universal Declaration of Human Rights – Swedish*. [OHCHR | Universal Declaration of Human Rights - Swedish \(Svenska\)](#) [2025-02-12]

Ovesen N. (2021). *Intimate Partner Violence and Help-Seeking in Lesbian and Queer Relationships: Challenging Recognition* [PhD dissertation]. Uppsala Interdisciplinary Gender Studies. <https://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:uu:diva-443393>

Ovesen, N. (2023). *Layers of Shame: The Impact of Shame in Lesbian and Queer Victim-Survivors' Accounts of Violence and Help-seeking*. Journal of Family Violence, doi:10.1007/s10896-023-00626-3.

Ovesen, N. & Sörensdotter, R. (2025). *Hbtqi-personer och våld i nära relationer. Om hjälpsökande och stödinsatser*. Uppsala. Nationellt centrum för kvinnofrid, Uppsala universitet.

Regeringen (2014). *En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck*. <https://www.regeringen.se/contentassets/a9e6f17695204d5380edee25b1f069a8/en-strategi-for-lika-rattigheter.pdf>

Regeringen (2016). *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*. [Makt, mål och myndighet - feministisk politik för en jämställd framtid - Regeringen.se](#)

Regeringen (2021). *Regeringens proposition 2021/22:138 Ett särskilt brott för hedersförtryck*. <https://www.regeringen.se/contentassets/fa32ed4b32564e21b0763fba292df7b2/ett-sarskilt-brott-for-hedersfortryck-prop.-202122138.pdf>

Regeringen (2025). *Stolt och trygg. Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter*. [Stolt och trygg: Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter](#)

Regeringskansliet, Arbetsmarknadsdepartementet (2024). *Fri och trygg utan våld och förtryck. Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026*. [Fri och trygg utan våld och förtryck: Åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck - Regeringen.se](#)

RFSL (2018). *Kunskap och erfarenheter av arbete med våldsutsatta hbtq-personer. Ett kunskapsstöd från RFSL stödmottagning*.

Socialstyrelsen (2014) *Socialstyrelsen kvalitetsgranskar standardiserade bedömningsmetoder. SARA:SV – Spousal Assault Risk Assessment guide (Short Version)*. [PM-mall](#)

Socialstyrelsen (2024 a). *Socialtjänstens och skyddade boendens erfarenheter av kontakt med våldsutsatta hbtqi-personer*. PM. Dnr: 9254/2024

Socialstyrelsen (2024 b). *Kartläggning av skyddade boenden i Sverige*.

Socialstyrelsen. *Freda-kortfrågor*. [Mall](#)

Statskontoret (2024). *Myndighetsanalys av Jämställdhetsmyndigheten*

Socialstyrelsen (2025). *Hedersrelaterat våld och förtryck*. [Hedersrelaterat våld och förtryck - Socialstyrelsen](#) [2025-01-28]

Sörberg, A-M. (2025) *”Den dagen kommer aldrig då du och jag inte lever ihop.” En intervjustudie om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer*. Jämställdhetsmyndigheten

TV4 (2024) *Kalla fakta – Våldtagen av en annan man*. [2025-02-07] [Många homosexuella män utsätts för våldtäkt – men få anmäler](#)

Unizon (2024). *Kvinnofridsbarometern 2023. En undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*. [Kvinnofridsbarometern 2023 - Unizon](#)

Uppsala kvinnojour (2020). *Om hon varit man. Kvinnors erfarenheter av våld i samkönade relationer och bemötande i professionella verksamheter*

Västra Götalandsregionen & Göteborgsregionen (2025) *SEXIT – Samtal om sexuell hälsa och erfarenhet av våld*. [2025-02-07] [SEXIT – Samtal om sexuell hälsa och erfarenhet av våld – SRHR.se](#)

World Health Organization. (2002). *World report on violence and health*

Östlund, L. (2022). *Äldre personers utsatthet för våld i nära relationer. Interprofessionella perspektiv*. Studentlitteratur

BILAGOR

1. Nationellt Centrum för Kvinnofrid, Hbtqi-personer och våld i nära relationer. Om hjälpsökande och stödinsatser.
2. Sörberg Anna-Maria, Den dagen kommer aldrig då du och jag inte lever ihop.
3. Socialstyrelsen, Socialtjänstens och skyddade boendens erfarenheter av kontakt med våldsutsatta hbtqi-personer. PM.
4. Jämställdhetsmyndigheten, Genomsökning av kommuners hemsidor, PM.

BAKGRUND

Mot bakgrund av uppdraget om att kartlägga hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer har en intern genomsökning av kommuners hemsidor utförts i syfte att undersöka huruvida det finns information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer och andra särskilt utsatta grupper. Genomsökningen har utförts för att kunna få en bild av hur kommunernas insatser riktar sig till gruppen våldsutsatta hbtqi-personer. Genomsökningen inkluderar 30 kommuner och urvalet gjordes utifrån Sveriges kommuner och regioners kommungruppsindelning, där indelningen består av totalt nio grupper fördelade på tre huvudgrupper. I indelningen grupperas kommunerna utifrån vissa kriterier, så som närhet till större tätort, tätortsstorlek och pendlingsmönster. Utifrån detta gjordes ett urval på två till sju kommuner per indelning utifrån geografisk spridning. Nedan finns en genomgång av de kommuner som har genomsökts samt deras kommungruppsindelning.

Figur 1: Samtliga kommuner som har genomsökts och dess kommungruppsindelning

Kommun	Indelning	Kommun	Indelning	Kommun	Indelning
Stockholm	A1	Karlstad	B3	Gotland	C6
Göteborg	A1	Gävle	B3	Oskarshamn	C6
Malmö	A1	Luleå	B3	Ludvika	C6
Huddinge	A2	Sundsvall	B3	Götene	C7
Danderyd	A2	Hammarö	B4	Älmhult	C7
Botkyrka	A2	Gagnef	B4	Åmål	C7
Staffanstorps	A2	Sölvesborg	B4	Strömsund	C8
Lomma	A2	Munkfors	B5	Ragunda	C8
Lilla Edet	A2	Vindeln	B5	Båstad	C9
Kungsbacka	A2	Köping	B5	Arjeplog	C9

Genomsökningen består av tio frågor som fokuserar på kommuners kommunikation av våldsutsatta grupper. Genomsökningens främsta fokus är

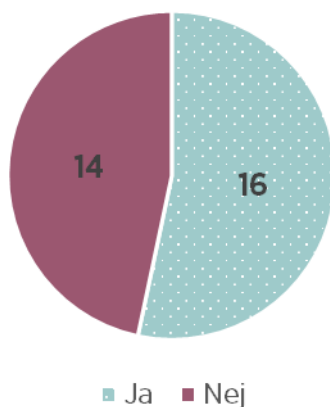
hbtqi-personers våldsutsatthet samt funktionshinderrelaterat våld och hedersrelaterat våld och förtryck. Frågorna är utformade på sådant sätt att svarsalternativen är ja och nej. De begrepp som söktes efter på kommunernas hemsidor var våld, våld i nära relationer, heder och hedersrelaterat våld och förtryck.

Nedan följer en redogörelse av resultaten av genomsökningen.

RESULTAT

Finns det information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer på kommuners hemsidor?

Figur 2: Fråga om kommunens hemsida har information om hbtqi-personers risk för utsatthet för våld i nära relation.

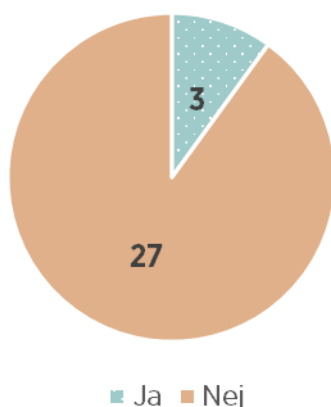
Genomsökningen visar att drygt hälften av hemsidorna har information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer. Informationen som finns om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer är i mestadels att våld kan ske oavsett en persons kön eller sexualitet. Vissa hemsidor har ett mer konkret språk av beskrivningen av en våldsutsatt och en våldsutövare och använder sig av begrepp så som homosexuell, bisexuell, transperson och queer. På de

hemsidor där det inte finns någon information om hbtqi-personers våldsutsatthet, användas i stället könsneutrala begrepp.

En av kommunerna har ingen information om våld i nära relationer, utan beskriver under sidan för Individ-och familjeomsorgen att man kan vända sig dit om man har det jobbigt, känner oro eller upplever kränkningar. Genomsökningen visar att endast tre hemsidor beskriver hbtqi-personers utsatthet mer än en gång och förklarar hur det kan komma till uttryck. En av dessa hemsidor har inledningsvis information om att både kvinnor, män och personer med annan könsidentitet kan drabbas. Därefter beskrivs att våld i nära relationer kan ske i alla relationer oavsett könsidentitet eller sexuell läggning. All information som återfinns på hemsidorna är placerade under flikarna för omsorg, stöd och hjälp.

Vilka våldsutsatta grupper skildras på kommuners hemsidor?

Figur 3: Fråga om kommunens hemsida har bilder som anspelar en heterosexuell relation.

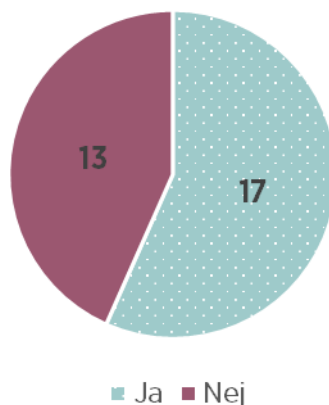

Av de 30 kommuner som genomfördes är det 3 kommuner, som har bilder som anspelar på ett heterosexuellt par. Bilderna har varit placerade under sidan för våld i nära relationer. Bilderna som anspelar på en heterosexuell relation kontextualiserar den normativa mannen som är våldsutövaren medan den

normativa kvinnan är den våldsutsatta. Den här typen av kommunikation osynliggör att även våld i nära relationer kan ske inom andra relationer. På 27 hemsidor finns det antingen inga bilder eller bilder på en människa. På de hemsidor som har en bild på en människa är det vanligtvis en kvinna.

Finns det information på kommuners hemsidor om stödinsatser som riktar sig till hbtqi-personer?

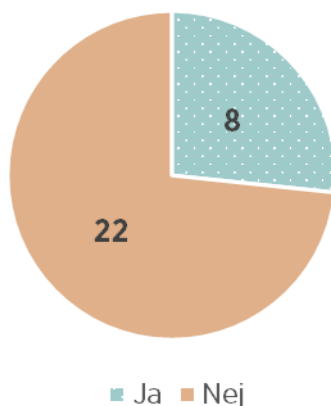
Figur 4: Fråga om det finns länkar till stöd och insatser där fler än heterosexuella cis-kvinnor är målgruppen på kommunens hemsida.

Genomsökningen visar att 17 kommuner tillhandahåller länkar till stöd och insatser där fler än heterosexuella ciskvinnor är målgruppen medan 13 hemsidor inte har denna typ av information. Av dessa 17 kommuner är det 11 kommuner som har fler än en länk till stöd och insatser dit hbtqi-personer kan söka stöd. Detta visar på att drygt en tredjedel har flertalet länkar dit hbtqi-personer kan söka stöd. De mest upprepade länkarna på hemsidorna är RFSL stödmottagning, stödlinjen för transpersoner och stödlinjen för män. Vissa hemsidor förmedlar även information om att kommunens egna verksamheter som arbetar med stödinsatser är hbtqi-diplomerade.

Hedersrelaterat våld och förtryck och funktionshinderrelaterat våld

Figur 5: Fråga om det uttrycks på kommunens hemsida att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske mot en hbtqi-person.

Genomsökningen visar att åtta hemsidor uttrycker att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske mot en hbtqi-person. 17 hemsidor uttrycker inte detta samband medan fem hemsidor inte har information om hedersrelaterat våld och förtryck alls. De kommuner som inte har information om hedersrelaterat våld och förtryck gäller framför allt småstadskommuner. På de hemsidor där hbtqi uttrycks i samband med hedersrelaterat våld och förtryck är information om detta mycket uttryckligen. Det som beskrivs är mestadels att de som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck har olika bakgrund och att man kan söka stöd oavsett kön, könsöverskridande identitet och sexualitet. På vissa hemsidor beskrivs även att ungdomar kan utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck på grund av sin sexuella läggning.

Av de 30 hemsidor som har genomsökts är det 2 hemsidor som har information om att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske mot en person som har en funktionsvariation. De två kommuner som belyser detta på sin hemsida beskriver att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske oavsett ålder, kön och

funktionsvariationer. Vidare är det fjorton hemsidor som har information om funktionshinderrelaterat våld generellt. Därmed är det en större andel kommuner som har information om funktionshinderrelaterat våld än vad det är kommuner som har information om att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske mot en person med funktionsvariationer. Genomsökningen har även undersökt huruvida det finns möjlighet att lyssna på hemsidan. Det är lika stor andel kommuner som har och som inte har tillgänglighetsanpassat sin hemsida genom att man kan lyssna på hemsidan.

SAMMANFATTNING

Genomsökningens syfte var att undersöka huruvida det finns information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer. Genomsökningen visar att drygt hälften av hemsidorna har information om hbtqi-personers utsatthet för våld i nära relationer. Detta resultat visar en bristfällighet hos hälften av kommunerna i att ha en inkluderande kommunikation av våldsutsatta grupper på sin hemsida. Informationen som finns är till viss del enkel och beskriver inte konkret hur våldet kan komma till uttryck. Vidare genomfördes en kartläggning om hemsidorna refererar till stöd dit hbtqi-personer kan vända sig. Drygt hälften av kommunerna tillhandahåller denna information på sin hemsida. Majoriteten av hemsidorna har inga bilder som anspelar på en relation dock finns det vissa hemsidor som har bilder som syftar på en heterosexuell relation. Detta gör att hbtqi-gruppen inte inkluderas i denna typ av kommunikation.

Genomsökningen har även beaktat hedersrelaterat våld och förtryck. Ett fåtal hemsidor uttrycker sambandet mellan hbtqi och hedersrelaterat våld och förtryck. Informationen som dessa hemsidor har om sambandet mellan hbtqi och hedersrelaterat våld är vissa fall i mycket konkreta termer, genom att beskriva att även homosexuella, bisexuella och andra könstillhörigheter, könsuttryck och sexuella läggningar kan utsättas för våld. Genomsökningen visar att informationen om hbtqi och hedersrelaterat våld och förtryck har ett starkare samband kontra hbtqi och våld i nära relationer. Endast två kommuner

PROMEMORIA

2025-01-07

Ellen Brandt

Diariernr: 2023/205

tydliggör på sina hemsidor att hedersrelaterat våld och förtryck kan ske mot en person med en funktionsvariation.

Resultaten visar på att kommunens storlek inte påverkar utfallet i svaren nämnvärt. Genomsökningen är viktigt då den belyser brister i inkluderingen av våldsutsatta grupper på kommuners hemsidor. I NCK:s forsknings- och kunskapsöversikt synliggörs vikten inkluderande verksamheter som har kunskap om hbtqi-personers villkor. Dessutom framhålls att verksamheter aktivt måste visa att de stödjer hbtqi-gruppen.¹ Därmed är det av yttersta vikt att kommuner har ett inkluderande språk på sina hemsidor och beskriver att olika grupper av våldsutsatta kan söka stöd, antingen via det informella stödet eller via kommunernas egna stödinsatser.

---

¹ NCK forsknings- och kunskapsöversikt

Jämställdhetsmyndigheten | Vikingsgatan 3, 411 04 Göteborg
031-3929000 | info@jamstalldhetsmyndigheten.se | jamstalldhetsmyndigheten.se